

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
*Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка*

Положення

**про організацію освітнього процесу в
Центральноукраїнському державному
педагогічному університеті
імені Володимира Винниченка
на 2019–2020 навчальний рік**

Затверджено
вченою радою університету
(протокол № 1 від 29 серпня 2019 року)

Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2019–2020 навчальний рік / Кропивницький : РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. – 76 с.

УКЛАДАЧІ:

Клоц Є.О., проректор із науково-педагогічної роботи, канд. хім. наук,
доцент;
Харченко С.П., завідувач навчально-методичним відділом, канд. філос. наук,
доцент.

Розроблено на заміну «Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» від 28.08.2017 р.

Відповідальний за випуск: Клоц Є.О., проректор із науково-педагогічної роботи,
канд. хім. наук, доцент.

Друкується за рішенням Вченої ради
Цentrальноукраїнського державного
педагогічного університету
імені Володимира Винниченка
(протокол № 1 від 29 серпня 2019 року)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

НАКАЗ

від 29 серпня 2019 року

№ 117/1-ун

м. Кропивницький

**Про затвердження Положення
про організацію освітнього
процесу в 2019–2020 н.р.**

Відповідно до рішення вченої ради університету (протокол № 1 від 29 серпня 2019 року)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2019–2020 навчальний рік (далі Положення).

2. Деканам факультетів, завідувачам кафедр ознайомити з Положенням професорсько-викладацький склад і студентів та при плануванні й організації освітнього процесу у 2019–2020 навчальному році керуватися цим Положенням.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на проректора з науково-педагогічної роботи Клоца Є.О.

Ректор

О.А. Семенюк

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу в Центральнотраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка (далі Положення) є основним нормативним документом, що регламентує організацію та проведення освітнього процесу у закладі вищої освіти.

1.2. Положення розроблене з метою вдосконалення організації освітнього процесу у закладі вищої освіти та адаптації нормативно-правової бази до вимог, визначених Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (далі ЄКТС).

1.3. Центральнотраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка (далі – Університет) – це заклад вищої освіти IV рівня акредитації, (сертифікат Серія РД-IV №1254238 від 15 червня 2012 року), який здійснює підготовку фахівців за ступеневою системою освіти бакалавр – спеціаліст – магістр.

Згідно Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем) бакалавра, спеціаліста, магістра, ЦДПУ ім. В. Винниченка має право на підготовку фахівців:

- ступінь молодшого бакалавра – 1 спеціальність, ліцензований обсяг – 20 осіб;
- ступінь бакалавра – 33 спеціальності, ліцензований обсяг – 3818 осіб;
- ступінь магістра – 28 спеціальностей, ліцензований обсяг – 1498 осіб;
- ступінь доктора філософії – 7 спеціальностей, ліцензований обсяг – 80 осіб.

Загальний ліцензований обсяг Університету складає 5416 осіб (на кожний навчальний рік).

В Університеті функціонує 8 факультетів (іноземних мов, історії та права, мистецький, природничо-географічний, педагогіки та психології, фізико-математичний, фізичного виховання, філології та журналістики) й центр довузівської підготовки. Освітній процес забезпечують 32 фахові кафедри.

1.4. Освітній процес в Університеті здійснюється за усіма спеціальностями, освітніми програмами ступенево.

Особливості організації освітнього процесу в Університеті за *Європейською кредитною трансфертно-накопичувальною системою (ЄКТС)* пов'язані з реалізацією мети та основних завдань Болонського процесу в Україні.

1.5. Освітній процес організовується з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до професійної мобільності та швидкої адаптації в умовах ринкової економіки, до постійного оновлення наукових знань в соціально-культурній сфері, у галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці.

1.6. Освітній процес організовують структурні підрозділи: факультети, кафедри, навчально-методичний відділ. Освітній процес за заочною формою навчання організовується заочним відділом.

1.7. Щорічно до 1 вересня вчена рада університету затверджує план роботи Університету на новий навчальний рік, вчені ради факультетів – плани роботи факультетів, декани – плани роботи кафедр. До 1 липня в ректорат подаються проекти планів роботи факультетів та вчених рад факультетів на новий навчальний рік. Звіт про виконання планів роботи за минулий навчальний рік проводиться у серпні кожного поточного року на засіданні вченої ради університету, засіданнях вчених рад факультетів, виробничих нарадах, засіданнях кафедр.

1.8. Закріплення навчальних дисциплін за кафедрами, розподіл студентів на підгрупи та об'єднання в лекційні потоки на наступний навчальний рік здійснюється проректором з науково-педагогічної роботи за поданням деканів та навчально-методичного відділу щорічно до 1 вересня, про що видається наказ ректора університету.

1.9. Основну відповідальність за якість освітнього процесу в університеті несуть ректор, керівники навчальних та навчально-наукових структурних підрозділів, професорсько-викладацький склад.

1.10. Мовою викладання в Університеті є державна мова відповідно до статті 48 Закону України «Про вищу освіту». З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності Університет має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та (або) іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

Перелік іноземних мов, якими здійснюється викладання навчальних дисциплін, визначається Університетом.

1.11. Університет у межах ліцензованого обсягу запроваджує поєднання спеціальностей і спеціалізацій, перелік яких визначений МОН України.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Положення про організацію освітнього процесу (далі – Положення) розроблене відповідно до таких нормативно-правових документів:

- Конституція України;
- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;
- Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» від 25.06.2013 №344/2013;
- Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» (Указ Президента України від 01.09.1998 № 963/98);
- Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»);
- «Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)», затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.1998 №65 та Лист Міністерства освіти і науки України (далі – МОН України) «Про освітньо-кваліфікаційні рівні» №1/9-168 від 25.04.2001;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про документи про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка» від 31.03.2015 №193;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про деякі питання статті 54 Закону України «Про вищу освіту» від 19.08.2015 №656;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30 грудня 2015 року № 1187;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» від 29.04.2015 №266;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження нормативів чисельності студентів, аспірантів...на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника...» від 17.08.2002 №1134;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форм власності» від 27.08.2010 №796;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 №1045 Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України
- Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти, затверджена наказом МОН України від 14.08.2013 №1176;
- «Положення про академічні відпустки та повторне навчання у вищих закладах освіти», затверджене наказом МОН України від 06.06.1996 №191/15);
- «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти», затверджене наказом МОН України від 15.07.1996 №245 (Лист МОН України від 28.12.2001 №1/9-466);
- «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затверджене наказом МОН України від 08.04.1993 №93);
- Наказ МОН України «Про затвердження Переліку предметних спеціалізацій спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей (предметних спеціалізацій) в системі підготовки педагогічних кадрів» від 12.05.2016 №506;
- Наказ МОН України «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 від 06.11.2015 № 1151;
- Наказ МОН України «Про затвердження переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра за спеціальністю 035 «Філологія», за якими здійснюється формування та розміщення державного замовлення» від 25.05.2016 №567;
- Наказ МОН України «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти від 01.06.2016 №600;
- Наказ МОН України «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи» від 16.10.2009 №943;

– Наказ МОН України «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової і організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» від 07.08.2002 №450;

– Наказ МОН України «Про затвердження форм документів з підготовки фахівців у вищих навчальних закладах» від 06.06.2017 №794;

– Наказ МОН України «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки» від 12.05.2015 №525;

– Наказ МОН №47 від 26.01.2015 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік»;

– Лист МОН 1/9-126 від 13.03.2015 Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році»;

– Лист МОН України «Про організацію фізичного виховання у вищій навчальних закладах» №1-9/454 від 25.09.2015

– Наказ МОН України «Про затвердження Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році» від 13.10.2016 №1236;

– Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах (Лист МОН України від 26.02.2010 №1/9-119);

– Інші нормативні документи МОН України.

2.2. Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка в організації освітнього процесу керується такими внутрішніми документами:

– Статутом Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка;

– Колективним договором Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка;

Положеннями Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка: «Про організацію практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка», Про кваліфікаційні роботи», «Про курсові роботи», «Про факультет Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка», «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка»; Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка»; «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення під час навчання та відвідування Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка»;

– іншими інформаційно-організаційними та методичними матеріалами.

3. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У Положенні використовуються терміни Закону України «Про вищу освіту», довідника користувача ЄКТС та інші терміни:

академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами;

академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, визначених Законом України «Про вищу освіту»;

акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет:

- відповідності стандарту вищої освіти;
- спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання;
- досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти, (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

кафедра – базовий структурний підрозділ Університету, що проводить навчально-виховну і методичну діяльність з однієї або кількох споріднених спеціальностей, спеціалізацій чи навчальних дисциплін і здійснює наукову, науково-дослідну та науково-технічну діяльність за певним напрямом;

кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – **кредит ЄКТС**) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання;

ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності;

освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості;

освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

особа з особливими освітніми потребами – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти;

результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

силабус – це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року, документ, який готується для студента і визначає: відповідальності викладача і студента; філософію викладача, зміст курсу й календар виконання, система оцінювання, засоби навчання, результати навчання (набуті компетентності); розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця того чи іншого рівня та відповідного навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни;

спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти, або

освітньо-професійна програма з іншої спеціальності, яка забезпечує фахову підготовку з інших напрямів педагогічної діяльності;

спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

4. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

4.1. Освітній процес в Університеті спрямовується на створення умов для особистого розвитку і творчої самореалізації людини, формування національних та загальнолюдських цінностей, створення рівних можливостей для молоді у здобутті якісної освіти, підготовку до життя і праці в сучасних умовах, розроблення та запровадження освітніх інноваційних технологій, демократизацію освіти та навчально-виховного процесу, розвитку неперервної освіти впродовж життя, інтеграцію української освіти в європейський і світовий простір, забезпечення соціального захисту студентів та науково-педагогічних працівників.

Він орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до динамічних процесів в освітній та соціально-культурній сферах, галузях техніки і технологій, системах управління й організації праці, умовах ринкової економіки.

4.2. *Метою освітнього процесу є:*

- забезпечення якості здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями на рівні вимог стандартів вищої освіти, освітніх програм;

- провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі;

- участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу;

- реалізація особистісного потенціалу людини, розвитку її творчих (креативних) здібностей, задоволенні потреб особи і суспільства у підготовці компетентних фахівців, конкурентоздатних на національному та міжнародному ринках праці;

- формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах;

- забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;

- збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства;

- налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури.

4.3. В основу організації освітнього процесу в Університеті покладено Європейську кредитну трансферно-накопичувальну систему. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

4.4. Освітній процес в Університеті планується з урахуванням науково-педагогічного потенціалу, матеріальної та навчально-методичної бази, сучасних інформаційних технологій.

4.5. *Освітній процес базується на принципах:*

- науковості;
- гуманізму;
- демократизму;
- ступневості освіти, її наступності та неперервності;
- органічного єднання освітньої і наукової діяльності;
- автономії Університету;
- академічної свободи учасників освітнього процесу (вибору оптимальних методів, форм, засобів навчання і виховання);

- орієнтації освітнього процесу на задоволення вимог роботодавців щодо якості підготовки фахівців;

- професійної мобільності та швидкої адаптації до змін у соціально-культурній сфері, у галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки;

- формування свідомих, патріотично налаштованих, активних, самостійних і творчих фахівців;

- міжнародної інтеграції освітнього процесу у Європейський простір вищої освіти;

- незалежності освітнього процесу від втручання політичних партій, громадських і релігійних організацій;

- створення та забезпечення рівних умов доступу до вищої освіти, у тому числі забезпечення осіб з особливими освітніми потребами.

4.6. *Зміст освіти* визначається стандартами вищої освіти, освітньо-професійними програмами, структурно-логічною схемами підготовки, програмами навчальних дисциплін і практик, іншими нормативними актами МОН України та університету.

Зміст освіти формується науково обґрунтованою системою дидактичного та методичного навчального матеріалу для відповідних рівнів вищої освіти. Складовим змісту освіти є нормативний та вибіркового компоненти. Нормативний компонент змісту освіти визначають відповідні державні стандарти вищої освіти, а вибіркового – заклад вищої освіти.

4.7. *Структурно-логічна схема підготовки* забезпечує наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) програми підготовки, вона надається у вигляді міждисциплінарних

зв'язків за спеціальністю і діє протягом усього терміну реалізації освітньої програми.

4.8. *Нормативна та організаційна документація з організації освітнього процесу.*

Основними документами, що регламентують освітній процес, є:

- стандарти освітньої діяльності;
- стандарти вищої освіти;
- освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма;
- навчальний план;
- робочий навчальний план;
- графік освітнього процесу;
- навчальна програма дисципліни (нормативної, вибіркової);
- робоча навчальна програма дисципліни;
- програма навчальної та виробничої практики;
- розклад занять за всіма формами навчання;
- журнали обліку роботи академічних груп;
- навчальні картки студентів;
- журнал реєстрації відомостей успішності студентів;
- відомості обліку успішності;
- зведена відомість успішності студентів факультету;
- план роботи кафедри на навчальний рік; протоколи засідань кафедри;
- обсяг та розподіл навчальної роботи на навчальний рік;
- облік виконання наукової, методичної, організаційної роботи науково-педагогічними працівниками;
- графік консультацій науково-педагогічних працівників;
- тематика контрольних, курсових, дипломних (кваліфікаційних) робіт;
- навчально-методичні комплекси дисциплін, які включають:
 - робочу навчальну програму дисципліни, силабус;
 - тематику та методичні вказівки до виконання контрольних, курсових робіт (проектів);
 - методичні вказівки щодо виконання дипломних (кваліфікаційних) робіт, державних екзаменів;
 - методичні матеріали до виконання самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін (у тому числі з використанням інформаційних технологій);
 - пакети контрольних завдань для перевірки знань студентів з дисциплін навчального плану за циклами;
 - критерії оцінювання знань і вмінь студентів.

4.9. *Освітній процес в Університеті здійснюється згідно із стандартами освітньої діяльності та вищої освіти.*

4.9.1. *Стандарт освітньої діяльності* – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу закладу вищої освіти.

4.9.2. *Стандарт вищої освіти* – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня

вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти.

4.10. *Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма* – це система освітніх компонентів (узгоджений набір модулів¹) на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до змісту, обсягу та рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти; освітня програма формується визначає нормативний термін навчання за певною спеціальністю відповідного освітнього рівня; на основі освітньої програми розробляються навчальні плани, програми навчальних дисциплін, засоби діагностики якості підготовки фахівців.

4.11. Університет на підставі освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план та робочий навчальний план.

4.12. *Навчальний план* – нормативний документ Університету, що регламентує навчання на засадах Європейської кредитної трансфертно-накопичувальної системи з кожної спеціальності за певним рівнем вищої освіти і розробляється відповідно до освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки, визначає графік освітнього процесу, перелік та обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми поточного і підсумкового контролю.

4.13. *Робочий навчальний план* – це нормативний документ закладу вищої освіти на поточний навчальний рік, що конкретизує види навчальних занять, їх обсяг, форми контролю за семестрами тощо.

4.14. *Індивідуальний навчальний план студента* – це документ, за яким навчається окремий студент протягом навчального року. Він містить перелік нормативних та вибіркового навчальних дисциплін з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до робочого навчального плану, структурно-логічної схеми підготовки фахівця з урахуванням особистісних професійних інтересів і потреб.

Сукупність нормативних дисциплін визначає нормативну (обов'язкову) складову індивідуального навчального плану студента. Заміна дисциплін та порушення структурно-логічної схеми навчання не дозволяється.

З метою забезпечення освітніх інтересів студентів у структуру індивідуального плану вводиться блок вибіркового навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для відповідного рівня вищої освіти.

¹ Модуль – це поіменована змістовна частина навчальної дисципліни, яка повинна бути засвоєна студентом шляхом реалізації різних форм навчального процесу (аудиторні заняття, практика, курсовий проект (робота), самостійна робота), що забезпечує здобуття ним відповідних компетенцій.

4.15. Процедура забезпечення студенту права вибору навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для певного рівня вищої освіти, регламентується Положенням про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка.

Для опанування цими блоками студенти різних академічних груп об'єднуються в окремі потоки.

4.16. Графік освітнього процесу університету.

4.16.1. Особливостями графіку освітнього процесу є:

- тривалість навчального року складає 52 тижні, з яких тривалість теоретичного навчання, обов'язкової практичної підготовки, семестрового контролю та виконання індивідуальних завдань становить 40 тижнів на рік, тривалість канікул – не менше 8 тижнів (крім випускного курсу);

- навчальний рік розділено на два семестри по 20 тижнів кожний: 1-й семестр становить 18 тижнів теоретичного навчання та 2 тижні підсумкового контролю, 2-й семестр – відповідно 17 та 3 тижні (IV курс, 2-й семестр – відповідно 10 та 4 тижні).

4.16.2. Кожний факультет на підставі графіка освітнього процесу університету розробляє власний графік, який передбачає:

- кількість навчальних тижнів та кількість тижнів семестрового контролю;
- терміни початку та закінчення занять у кожному півріччі (I семестр: із вересня по січень; II семестр: із лютого по червень);
- терміни проведення сесій (у січні та в червні);
- канікулярний час (січень, липень-серпень – не менше 8 тижнів на навчальний рік, на випускному курсі – не менше 2 тижнів);
- інші форми й види навчальної роботи зі здобувачами вищої освіти.

4.16.3. Графік освітнього процесу Університету для всіх спеціальностей, форм навчання затверджується наказом ректора за поданням проректора з науково-педагогічної роботи на початку навчального року.

5. ФОРМИ НАВЧАННЯ І ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

5.1. Форми навчання в Університеті

5.1.1. Університет здійснює підготовку фахівців за такими формами навчання:

- очна (денна);
- заочна.

Можливе також поєднання цих форм навчання.

Терміни навчання за відповідними формами є наступними:

- денна, заочна форма навчання: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти – 2 роки 5 місяців (заочна форма навчання) (не менше 150 кредитів ЄКТС);
- денна, заочна форма навчання: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти – 3 роки 10 місяців (240 кредитів);

- денна, заочна форма навчання: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти на основі ОКР «Молодший спеціаліст» – 1 рік 10 місяців (120 кредитів);

- денна, заочна форма навчання: другий (магістерський) рівень вищої освіти – 1 рік 4 міс./1 рік 10 міс. (90/120 кредитів);

- денна, заочна форма навчання: третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти – 4 роки (обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС).

Університет здійснює прийом вступників за другим (магістерським) рівнем вищої освіти на основі ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) відповідно до Правил прийому до Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Для здобуття ступеня магістра зазначені особи навчаються за моноспеціальністю за окремим навчальним планом, термін навчання згідно Правил прийому до Центральноукраїнського державного педагогічного університету складає 1 рік 10 міс.

5.1.2. Очна (денна) форма навчання є основною формою здобуття певного рівня освіти або кваліфікації з відривом від виробництва.

Організація освітнього процесу на денній (стаціонарній) формі навчання здійснюється Університетом згідно державних стандартів вищої освіти і цього Положення.

5.1.3. Заочна форми навчання є формою здобуття певного рівня освіти або кваліфікації без відриву від виробництва.

Організація освітнього процесу на заочній формі навчання здійснюється Університетом згідно державних стандартів вищої освіти, цього Положення, з урахуванням передбачених чинним законодавством пільг для осіб, які поєднують роботу з навчанням.

5.2. Згідно ст. 62 Закону України «Про вищу освіту», особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на трудову діяльність у позанавчальний час.

Для реалізації цього права університет може надавати студенту право дострокового складання екзаменаційної сесії, що регламентовано цим положенням.

5.3. Здобувачі вищої освіти мають право на академічну мобільність, у тому числі міжнародну.

Право на академічну мобільність студентів регламентовано Положенням про академічну мобільність в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка.

5.4. Порядок організації (планування) освітнього процесу

5.4.1. Розробка навчального і робочого навчального плану.

5.4.1.1. Навчальні і робочі навчальні плани складаються з циклів, кожен із яких включає нормативну та варіативну складові:

– *нормативна частина планів* визначається освітньо-професійною програмою у відповідності до стандарту вищої освіти;

– *вибіркова частина планів* визначається кафедрами та затверджується вченою радою Університету.

Обсяг дисципліни встановлюється у годинах відповідно до кредитів ЄКТС.

5.4.1.2. Цикл загальної підготовки.

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Нормативна частина містить обов'язковий для вивчення на всіх спеціальностях та формах навчання перелік дисциплін соціально-гуманітарної підготовки та їх обсяги відповідно до вимог освітньо-професійної програми й планується відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця (табл.1).

Табл.1

Українська мова (за професійним спрямуванням)	4 кредити ЄКТС
Історія та культура України	3 кредити ЄКТС
Філософія	3 кредити ЄКТС
Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	6 кредитів ЄКТС
Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі	4 кредити ЄКТС
Інформаційно-комунікаційні технології	3 кредити ЄКТС

Варіативна складова циклу загальної підготовки для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти включає 1 дисципліну з переліку (Політологія, Соціологія, Релігієзнавство, Етика, Естетика (3 кредити ЄКТС, форма підсумкового контролю – залік) (для 2017-2019 року набору).

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Нормативна частина включає наступні дисципліни:

«Філософія науки» (3 кредити ЄКТС, форма підсумкового контролю – залік),

«Цивільний захист» (3 кредити ЄКТС, форма підсумкового контролю – залік).

Вибіркова частина визначається ОПП відповідної спеціальності.

5.4.1.3. Цикл професійної та практичної підготовки.

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Нормативна складова дисциплін професійної підготовки цього циклу визначається ОПП відповідної спеціальності. До нього входить блок психолого-педагогічних дисциплін, які є обов'язковими для вивчення на всіх педагогічних спеціальностях та формах навчання:

– «Педагогіка» (6,5 кредитів ЄКТС, форма підсумкового контролю – екзамен у 2-х семестрах);

– «Психологія» (4,5 кредитів ЄКТС, форма підсумкового контролю – залік, екзамен);

– «Методика виховної роботи» (3 кредити ЄКТС, форма підсумкового контролю – залік);

– «Вікова фізіологія та валеологія» (3 кредити ЄКТС, форма підсумкового контролю – залік) та фахові методики.

– *Інклюзивна освіта* (3 кредити ЄКТС, форма підсумкового контролю – екзамен) (для 2019 року набору).

Практична підготовка

– виробнича практика (педагогічна у школі для педагогічних спеціальностей) – (9 кредити ЄКТС, форма підсумкового контролю – диференційований залік);

– пропедевтична практика з психології, педагогіки, методики фаху (4,5 кредити ЄКТС, форма підсумкового контролю – залік) (для 2019 року набору).

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Нормативна частина визначається ОПП відповідної спеціальності.

Для студентів, які вступили до магістратури за неспорідненою спеціальністю й не мають педагогічної освіти як вибіркова читається дисципліна «Вибрані питання педагогіки, Вибрані питання психології» (по 4 кредити ЄКТС, форма підсумкового контролю – екзамен, залік).

Практична підготовка

– навчальна практика-тренінг «Засоби дистанційної освіти» для педагогічних спеціальностей (1,5 кредита ЄКТС, форма підсумкового контролю – залік);

– виробнича практика (виробнича практика у школі для педагогічних спеціальностей) 14,4 кредити ЄКТС – форма підсумкового контролю – диференційований залік);

– дипломне проектування.

Варіативну складову циклу для всіх рівнів вищої освіти встановлює вчена рада факультету.

5.4.2. *Навчальний план* розробляється випусковою кафедрою на підставі освітньо-професійної програми за відповідною спеціальністю для кожного рівня вищої освіти та за кожною формою навчання не пізніше 31 березня поточного року, після проходження перевірки навчально-методичним відділом, подається на розгляд вченої ради факультету, підписується завідувачем випускової кафедрою (кафедрами), гарантом освітньої програми, деканом факультету, узгоджується з навчально-методичним відділом Університету, затверджується вченою радою університету та скріплюється підписом ректора в установленому порядку.

Відповідальність за якість формування навчального плану, його відповідність освітньо-професійній програмі та стандарту вищої освіти особисто несуть завідувач випускової кафедри (кафедр), гарант освітньої програми.

При розробці навчальних планів випускові кафедри керуються положеннями Закону України «Про вищу освіту», Методичними рекомендаціями щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах (Лист МОН України від 26.02.2010 №1/9-119), Листа МОН України №1/9-120 від 11.03.2015 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін», рекомендаціями МОН України щодо розробки навчальних планів, цим Положенням. Дотримання стандартів вищої освіти, нормативних документів МОН України при цьому є обов'язковим.

5.4.3. Робочі навчальні плани

Робочі навчальні плани розробляються для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік на основі навчальних планів деканатом кожного факультету, узгоджуються з випусковими кафедрами та навчально-методичним відділом, після чого затверджуються ректором Університету або проректором з науково-педагогічної роботи не пізніше 30 квітня поточного року.

5.4.4. Позакредитною дисципліною у навчальних планах для ОР «Бакалавр» є «Фізичне виховання». На I, II-му курсах фізичне виховання проводиться у вигляді секційних та гурткових занять обсягом 2 години на тиждень.

5.4.5. Для дійсної реалізації вільного вибору студента у навчальних планах передбачається не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня вищої освіти для вибірових дисциплін.

При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають змогу обирати як одну дисципліну із запропонованого переліку, так і блок дисциплін певного циклу, що передбачено відповідною освітньо-професійною програмою та робочим навчальним планом.

5.5. Порядок вибору студентами навчальних дисциплін

Дисципліни за вільним вибором студентів визначаються освітньою програмою, з урахуванням регіональних потреб у фахівцях певної спеціальності та спеціалізації, досвіду підготовки фахівців в університеті, особливостей наукових шкіл. Дисципліни вільного вибору студентів можуть бути орієнтовані на задоволення їх освітніх і культурних потреб, додаткову фундаментальну і спеціальну підготовку.

Перелік вибіркових дисциплін циклу загальної підготовки для всіх спеціальностей та рівнів освіти затверджується рішенням вченої ради університету.

Перелік вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки затверджується рішенням вченої ради факультету.

Реалізація права студентів на вибір навчальних дисциплін, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, відбувається відповідно до Порядку організації вибору навчальних дисциплін за вільним вибором студентів варіативної складової навчальних планів у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка.

Студенти всіх рівнів вищої освіти денної і заочної форми навчання обирають вибіркові навчальні дисципліни соціально-гуманітарної підготовки шляхом реєстрації через *Moodle-ЦДПУ*.

Відповідно до підсумків реєстрації навчально-методичний відділ формує списки потоків і груп студентів на відповідні вибіркові дисципліни і подає на затвердження ректору Університету.

Студенти всіх курсів та всіх рівнів вищої освіти в Університеті обирають вибіркові навчальні дисципліни фахового спрямування шляхом реєстрації через *Moodle-ЦДПУ*.

Відповідно до підсумків реєстрації деканати формують списки груп студентів на відповідні вибіркові дисципліни.

5.6. Навчальна програма дисципліни визначає місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь. Зміст навчальної програми дисципліни може бути структурований за розділами, темами, модулями тощо. Навчальна програма нормативної дисципліни є складовою стандарту вищої освіти. Навчальна програма вибіркової дисципліни розробляється випусковою кафедрою.

Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до ОПП підготовки фахівців, на підставі навчальної програми дисципліни та навчального плану спеціальності складається робоча навчальна програма дисципліни (та силабус дисципліни для студентів 2019 року набору), яка є нормативним документом Університету.

5.7. Робоча навчальна програма дисципліни містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх

обсяг, визначає форми та засоби поточного та підсумкового контролю. Структурні складові робочої навчальної програми дисципліни включають: тематичний план, засоби для проведення поточного та підсумкового контролю, перелік навчально-методичної літератури. Робоча навчальна програма дисципліни розробляється викладачами відповідних кафедр, затверджується на засіданні кафедри перед початком нового навчального року. Робоча навчальна програма дисципліни перезатверджується на засіданні кафедри на кожен навчальний рік.

5.8. Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця того чи іншого рівня та відповідного навчального і робочого навчального планів, робочої програми дисципліни, з урахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

6. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

6.1. Освітній процес в Університеті здійснюється у таких формах:

- навчальні заняття;
- самостійна робота студентів;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

6.2. Основні види навчальних занять:

- лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- консультація.

Інші види навчальних занять визначаються у встановленому порядку.

6.3. Лекція – основна форма проведення навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою.

Можливе читання окремих лекцій з проблем, які стосуються певної навчальної дисципліни, але не охоплені навчальною програмою. Такі лекції проводяться провідними вченими або спеціалістами-практиками для студентів та працівників закладів вищої освіти в окремо відведений час.

Лекції проводяться лекторами – професорами і доцентами (у виключних випадках – досвідченими викладачами за окремим наказом по Університету), а також провідними науковцями або спеціалістами, запрошеними для читання лекцій.

Лекції проводяться у відповідно обладнаних приміщеннях (аудиторіях) для однієї або більше академічних груп студентів. Кількість студентів на лекційному занятті не може перевищувати 100 осіб.

Лектор, який уперше претендує на читання курсу лекцій, може бути зобов'язаний завідувачем кафедри до проведення пробних лекцій з участю викладачів кафедри.

Лектор зобов'язаний дотримуватися навчальної програми щодо тем лекційних занять, але не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до студентів.

6.4. Лабораторне заняття – форма навчального заняття, коли студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень певної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях із використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу (лабораторні макети, установки тощо). В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад, у школі, на виробництві, у наукових лабораторіях).

З метою дотримання вимог техніки безпеки для проведення лабораторного заняття академічна група ділиться на підгрупи.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Заміна лабораторних занять іншими видами навчальних занять не дозволяється.

Лабораторне заняття включає проведення поточного контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем.

Виконання лабораторної роботи оцінюється викладачем. Підсумкова оцінка (кількість балів) виставляється в журналі обліку виконання лабораторних робіт. Підсумкові оцінки (кількість балів), отримані студентом за виконання лабораторних робіт, враховуються при здійсненні поточного та підсумкового контролю з цієї навчальної дисципліни. Виконання лабораторних робіт, передбачених навчальним планом, є обов'язковим.

6.5. Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою. Практичне заняття проводиться зі студентами однієї академічної групи (навчальне навантаження при викладанні дисципліни «Іноземна мова» розраховується на контингент академічної групи від 15 осіб, для яких вивчення іноземної мови не є фахом).

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Зазначені методичні засоби готуються викладачем, якому доручено проведення практичних занять, за погодженням із лектором даної навчальної

дисципліни. Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Бали, отримані студентом за окремі практичні заняття, враховуються при здійсненні поточного та підсумкового контролю з відповідної навчальної дисципліни.

6.6. Семінарське заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою.

Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки (кількість балів) за семінарське заняття вносяться у відповідний журнал академічної групи.

Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються при здійсненні поточного та підсумкового контролю з відповідної навчальної дисципліни.

6.7. Індивідуальне заняття – проводиться зі студентами на спеціальностях мистецького профілю та фізичного виховання з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні навчальні заняття організовуються за окремим графіком. Види індивідуальних навчальних занять, форми та методи проведення, форми та методи поточного й підсумкового контролю визначаються випусковою кафедрою та фіксуються у робочому навчальному плані.

6.8. Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач вищої освіти отримує від науково-педагогічного працівника відповіді на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів, залежно від поставлених задач (консультації з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, з теоретичних питань навчальної дисципліни, підготовки до державного екзамену).

Обсяг часу, відведений науково-педагогічному працівнику для проведення консультацій з конкретної дисципліни, визначається робочим навчальним планом, цим Положенням.

6.9. Курсові роботи виконуються з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Виконання курсових робіт в університеті регламентується Положенням про курсові роботи в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка.

Студенти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти виконують 2 курсові роботи: перша – із фаху, друга – за вибором студента з методики викладання фаху.

Студенти педагогічних спеціальностей «Українська мова і література» та «Мова і література» за рішенням вчених рад факультетів виконують третю курсову роботу з української літератури або зарубіжної літератури відповідно.

Студенти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Образотворче мистецтво» та спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація можуть виконувати курсову як художньо-творчу роботу.

Тематика курсових робіт повинна відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Тематики курсових робіт щорічно оновлюються та затверджуються кафедрою.

Керівництво курсовими роботами здійснюється найбільш кваліфікованими викладачами.

Захист курсової роботи проводиться перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри за участю керівника курсової роботи. Результати захисту курсової роботи протоколюються та оцінюються у балах за 100-бальною шкалою, національною шкалою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ЄКТС для студентів усіх форм навчання.

Курсові роботи з протоколами захистів зберігаються на кафедрі протягом трьох років.

6.10. Індивідуальні завдання

Важливою формою організації освітнього процесу є *індивідуальні завдання*, які студенти виконують самостійно під керівництвом викладачів. У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися кілька студентів.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) є різновидом таких завдань. ІНДЗ – вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу фахової навчальної дисципліни.

ІНДЗ в Університеті є складовою навчальної дисципліни і закріплюється робочою програмою навчальною дисципліни.

Види індивідуальних навчально-дослідних завдань:

– конспект із теми за заданим планом або планом, який студент розробив самостійно (як виняток, для студентів денної форми навчання з невеликих за обсягом навчальних курсів);

– реферат із теми або вузької проблематики (як виняток, для студентів денної форми навчання з коротких навчальних курсів та для студентів заочної форми навчання);

– розв'язування та складання розрахункових або практичних (наприклад, ситуативних) задач різного рівня з теми (модуля) або курсу;

– розроблення теоретичних або прикладних функціональних моделей явищ, процесів, конструкцій тощо;

– комплексний опис властивостей, функцій, явищ, об'єктів, конструкцій тощо;

– анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис тощо;

– розробка тематики та поурочних планів шкільних курсів та конспектів уроків;

– розробка навчальних та діагностичних тестових завдань;

– інші види.

ІНДЗ надається викладачу, який проводить семінарські, лабораторні та практичні заняття з певної дисципліни, не пізніше ніж за 2 тижні до семестрового контролю.

Види, термін виконання і захисту індивідуальних завдань (ІНДЗ) з навчальних дисциплін, порядок їх оцінювання визначаються робочими програмами навчальної дисципліни та розкладом занять.

За увесь період вивчення дисципліни кожен студент виконує тільки одне індивідуальне завдання/ІНДЗ, з переліку запропонованих в НМК дисципліни.

Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ), якщо вони передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, є обов'язковим.

6.11. Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується навчальним планом і повинен становити не менше 50% від загального обсягу навчального часу студента.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної форми навчання, регламентується навчальним планом та робочим навчальним планом. Середній обсяг самостійної роботи для студентів 1-2 курсів складає 50%, для студентів 3 курсу – 50-55%, для студентів випускних курсів – 55-66%.

Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни, методичними рекомендаціями, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, збірниками завдань, практикумами, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи та виконання окремих завдань, електронними та іншими навчально-методичними матеріалами тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю студентами. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці університету, навчальних аудиторіях, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах, в т.ч. із використанням елементів дистанційного навчання та матеріалів дистанційних курсів.

У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру.

При організації самостійної роботи студентів із використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку спеціалістів кафедри.

Навчальний матеріал кожної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Викладач систематично контролює виконання студентами завдань, відведених для самостійної роботи. Контроль за самостійною роботою студентів проводиться у формі: захисту рефератів, перевірки письмових завдань (ІДЗ, ІНДЗ тощо), колоквиуму, науково-практичної конференції, комплексного тестування чи контрольної роботи. Години для контролю виставляються у розклад згідно з графіком. Студент зобов'язаний у терміни, встановлені деканатом, звітувати про стан виконання самостійних завдань у вигляді: написання рефератів, оглядів, перекладів, виконання окремих вправ, графічних чи розрахункових завдань, самостійних контрольних робіт тощо. При цьому у картку навантаження викладача плануються години для консультацій та поточного контролю.

Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть включати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, курсових робіт, індивідуальних завдань, тестів, розрахунково-графічних робіт, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

6.12. Практична підготовка студентів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь.

Організація практичної підготовки регламентується Положеннями про організацію і проведення практик в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка та цим Положенням.

Практична підготовка студентів здійснюється на передових сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства, науки, освіти, охорони здоров'я, культури і державного управління згідно з укладеними університетом договорами.

Практична підготовка проводиться в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом викладача Університету та спеціаліста з фаху. Програма практичної підготовки та терміни проведення практик визначаються навчальним планом.

6.13. Дипломні (кваліфікаційні) роботи виконуються на завершальному етапі навчання студентів в Університеті і передбачають:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних виробничих й інших завдань;

- розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою роботи.

Захист випускної дипломної (кваліфікаційної) роботи бакалавра, магістра є складовою атестації, підсумковою індивідуальною письмовою науково-дослідною роботою, яка дає змогу отримати комплексне уявлення про рівень засвоєння теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи за обраною спеціальністю.

Виконання дипломних (кваліфікаційних) робіт в Університеті регламентується Положенням про кваліфікаційні роботи в Центральнотериторіальному державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка та Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти в Центральнотериторіальному державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка.

Керівниками кваліфікаційних робіт призначаються професори, доценти та старші викладачі університету, які мають наукові ступені доктора або кандидата наук.

Зі спеціальності «Образотворче мистецтво» та 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація керівниками кваліфікаційних робіт на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти можуть бути викладачі з досвідом художньо-творчої та виставкової діяльності.

Кваліфікаційні роботи зберігаються на випусковій кафедрі Університету протягом п'яти років, потім списуються в установленому порядку.

6.14. Атестація студентів (далі – Атестація) здійснюється Екзаменаційною комісією після завершення теоретичної та практичної частини навчання на кожному освітньому рівні.

ЕК створюється щороку як єдина для денної (стаціонарної), заочної форм навчання з кожної спеціальності. За наявності великої кількості випускників можливе створення декількох комісій з однієї спеціальності. За малої кількості випускників (30 та менше) може бути організована об'єднана комісія для споріднених спеціальностей.

Завданнями екзаменаційних комісій є:

- комплексна перевірка й оцінка теоретичної та практичної фахової підготовки студентів-випускників відповідного освітнього рівня вищої освіти;
- прийняття рішення щодо присвоєння випускникам відповідної кваліфікації та видачі диплома (диплома з відзнакою) з урахуванням рекомендації випускової(их) кафедри (кафедр);
- розробка пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців з відповідного напрямку підготовки/спеціальності.

Екзаменаційні комісії працюють у терміни, визначені графіком освітнього процесу Університету на поточний навчальний рік, що розробляється на основі навчальних планів напрямів підготовки/спеціальностей. До складу комісії входять голова і члени комісії. Одна і та ж особа може бути головою ЕК не більше, ніж три роки підряд. Персональний склад членів екзаменаційної комісії і екзаменаторів затверджується наказом ректора Університету не пізніше, ніж за місяць до початку роботи ЕК.

До складу ЕК входять: ректор Університету або проректори з науково-педагогічної чи наукової роботи, декан факультету або його заступник, завідувачі кафедр, професори, доценти (викладачі) випускових кафедр, стейкхолдери.

Головою ЕК не може бути призначений ректор, проректор, декан, заступник декана, завідувач випускової кафедри, екзаменатор.

До участі в роботі ЕК в якості екзаменаторів можуть залучатися професори й доценти (викладачі) інших кафедр, якщо в складі комісії немає представників профілюючих кафедр. У цьому випадку вони користуються правами членів комісії.

Кількісний склад членів ЕК становить 3-4 особи (в окремих випадках кількість членів ЕК може бути збільшена до 6 осіб за дозволом ректора).

Робота ЕК проводиться у терміни, передбачені навчальними планами закладу вищої освіти.

Розклад роботи ЕК, узгоджений з головою комісії, затверджується проректором з науково-педагогічної роботи на підставі подання декана факультету і доводиться до загального відома не пізніше, як за місяць до початку складання державних екзаменів або захисту дипломних (кваліфікаційних) робіт.

При складанні розкладу державних екзаменів необхідно передбачити не менше 5 днів на підготовку випускників до наступного державного екзамену.

Студенти, які закінчують Університет, складають державні кваліфікаційні екзамени та (або) захищають дипломні (кваліфікаційні) роботи на відкритих засіданнях ЕК. Дипломні (кваліфікаційні) роботи проходять попередній захист на випусковій кафедрі, візуються завідувачем кафедри (не пізніше, як за місяць до початку державної атестації). Попередній захист оформлюється відповідним протоколом засідання кафедри, на підставі якого завідувач кафедри звертається до декана про рекомендацію до допуску чи не допуску кваліфікаційної роботи до захисту або з клопотанням про відрахування студента. У випадку негативного висновку про підготовку випускової роботи на попередньому захисті кафедра встановлює, чи може студент подати роботу на захист з доопрацюванням у місячний термін. Наявність при цьому віддрукованого тексту роботи із відгуком керівника (без рекомендованої оцінки) та відповідними рецензіями сторонніх організацій або споріднених кафедр (із рекомендованими оцінками) є обов'язковою.

Фахівці навчально-методичного відділу здійснюють перевірку наявності віддрукованого тексту роботи, рецензії, відгуку наукового керівника.

До складання державних екзаменів та до захисту дипломних (кваліфікаційних) робіт допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану. Списки студентів, допущених до складання державних екзаменів або до захисту дипломних (кваліфікаційних) робіт, подаються в ЕК деканом факультету за підписом завідувача випускової кафедри (кафедр), як правило, за 10 днів до початку атестації.

Голові ЕК перед початком державних екзаменів або захисту дипломних (кваліфікаційних) робіт декан факультету подає такі документи:

- наказ про затвердження складу ЕК;
- наказ про допуск студентів до атестації;

- зведену відомість про виконання студентами навчального плану і про отримані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт, практик²;
- дипломні (кваліфікаційні) роботи;
- відгук керівника про дипломну (кваліфікаційну) роботу;
- рецензію на кваліфікаційну роботу спеціаліста відповідної кваліфікації;
- на захисті дипломної (кваліфікаційної) роботи за другим (магістерським, рівнем вищої освіти «Магістр» Екзаменаційній комісії обов'язково подаються матеріали, що характеризують наукову (творчу) і практичну цінність виконаної роботи – друковані статті, методичні розробки, макети, зразки матеріалів, виробів тощо.

Склад рецензентів дипломних (кваліфікаційних) робіт затверджується деканом факультету за поданням завідувача відповідної кафедри.

Складання державних кваліфікаційних екзаменів або захист дипломних (кваліфікаційних) робіт проводиться на відкритому засіданні ЕК за участі не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії. Тривалість проведення атестації не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

Державний кваліфікаційний екзамен проводиться як комплексна перевірка теоретичних знань студентів із дисциплін, передбачених навчальним планом, та практичних навичок й умінь.

Для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти державний кваліфікаційний екзамен проводиться у два етапи: 1 етап передбачає моніторинг якості теоретичної підготовки випускників; 2 етап проводиться у формі виконання практичних кваліфікаційних завдань.

Для освітньо-професійних програм, які передбачають поєднання спеціальностей (спеціалізацій), обов'язковим є державний кваліфікаційний екзамен з поєднаної спеціальності чи спеціалізації, який проводиться відповідно до структури державного кваліфікаційного екзамену.

Для другого (магістерського) рівня вищої освіти форма атестації визначається навчальним планом спеціальності. За наявності державного екзамену він проводиться в один етап, але передбачає комплексний моніторинг якості теоретичної та практичної підготовки випускників.

Зміст завдань державного екзамену для всіх рівнів вищої освіти формулюється відповідно до стандартів вищої освіти, освітньо-професійних

² За наявності дисциплін, які вивчаються упродовж кількох семестрів, у зведену відомість про виконання навчального плану заноситься середньозважена оцінка (кількість балів) з округленням її до цілого значення, яку слід заносити і у додаток до диплома. Середньозважена оцінка (кількість балів) вводиться з метою більш точного визначення підсумкової оцінки з навчальної дисципліни, яка вивчалася протягом декількох семестрів.

Середньозважена оцінка (кількість балів) визначається з урахуванням результатів усіх видів семестрового контролю (заліків та екзаменів) за формулою:

$$\bar{X} = \frac{Q_1 X_1 + Q_2 X_2 + \dots + Q_n X_n}{Q_1 + Q_2 + \dots + Q_n},$$

де: \bar{X} – середньозважена оцінка (кількість балів);

Q_i – обсяг облікових кредитів, відведених на вивчення навчальної дисципліни протягом i -го семестру;

X_i – підсумкова семестрова оцінка (кількість балів за результатами заліку чи екзамену) з дисципліни, яка вивчалася протягом i -го семестру.

програм. Методика проведення державного екзамену визначається випусковою кафедрою.

Результати складання державних кваліфікаційних екзаменів та захисту дипломної (кваліфікаційної) роботи визначаються у балах, оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» та за шкалою ЄКТС для студентів всіх форм навчання.

Результати захисту дипломних (кваліфікаційних) робіт, а також складання державних кваліфікаційних екзаменів, оголошуються у цей же день після оформлення протоколів засідання екзаменаційної комісії.

Студенту, який захистив дипломну (кваліфікаційну) роботу, склав державні екзамени відповідно до вимог освітньої програми підготовки, рішенням екзаменаційної комісії присвоюється відповідно освітній рівень (кваліфікація), видається державний документ про освіту (кваліфікацію).

Студенту, який отримав підсумкові оцінки «відмінно» не менше як із 75 відсотків усіх навчальних дисциплін та індивідуальних завдань, передбачених навчальним планом, а з інших навчальних дисциплін та індивідуальних завдань – оцінки «добре», склав державні екзамени з оцінками «відмінно», захистив дипломну (кваліфікаційну) роботу з оцінкою «відмінно», а також виявив себе в науковій (творчій) роботі, що підтверджується рекомендацією випускової кафедри, видається документ про освіту (кваліфікацію) з відзнакою.

Рішення ЕК про оцінку знань, виявлених при складанні державного екзамену, захисті дипломної (кваліфікаційної) роботи, а також про присвоєння студенту-випускнику відповідного освітнього рівня (кваліфікації) та видання йому державного документа про освіту (кваліфікацію) приймається екзаменаційною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь в засіданні. За однакової кількості голосів голос голови ЕК є вирішальним.

Студент, який при складанні державного екзамену або при захисті дипломної (кваліфікаційної) роботи отримав незадовільну оцінку, відраховується з Університету з видачею йому академічної довідки.

У випадках, коли захист дипломної (кваліфікаційної) роботи визнається незадовільним, ЕК встановлює, чи може студент подати на повторний захист в наступному році ту саму роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою.

Студент, який не склав державний екзамен або не захистив дипломну (кваліфікаційну) роботу, допускається до наступного державного екзамену, а також до повторного складання державних екзаменів чи захисту дипломної (кваліфікаційної) роботи протягом трьох років після закінчення Університету.

Студентам, які не склали державні екзамени або не захищали дипломну (кваліфікаційну) роботу з поважної причини (документально підтвердженої), ректором *в межах розкладу роботи екзаменаційної комісії* може бути встановлений інший термін складання екзаменів або захисту дипломної (кваліфікаційної) роботи, а також продовжений термін навчання (шляхом надання академічної відпустки) до наступного терміну роботи ЕК зі складанням державних

екзаменів чи захисту дипломних (кваліфікаційних) робіт відповідно, але не більше, ніж на один рік.

Усі засідання екзаменаційної комісії протоколюються. У протоколи вносяться оцінки, одержані на державних екзаменах або на захисті дипломної (кваліфікаційної) роботи, записуються питання, що ставились, особливі думки членів комісії, вказується здобутий освітній рівень (кваліфікація), а також який державний документ про освіту (кваліфікацію) (з відзнакою чи без відзнаки) видається студенту-випускнику.

Протоколи підписують голова та члени екзаменаційної комісії, які брали участь у засіданні. Протоколи зберігаються в архіві Університету.

Після закінчення роботи ЕК голова комісії складає звіт, враховуючи при тому пропозиції і зауваження всіх членів екзаменаційної комісії, в т.ч. стейкхолдерів, і подає його ректору.

У звіті голови ЕК відбивається аналіз рівня підготовки випускників і якості виконання дипломних (кваліфікаційних робіт); відповідність тематики робіт сучасним вимогам; характеристика знань студентів, виявлених на державних екзаменах; недоліки в підготовці з окремих дисциплін, даються рекомендації щодо поліпшення освітнього процесу, в т.ч. шляхом внесення змін до освітньо-професійної програми.

Звіт голови екзаменаційної комісії обговорюється на засіданні Вченої ради університету, вченої ради факультету, випускової кафедри.

6.15. Інформаційно-методичне забезпечення освітнього процесу

6.15.1. Для інформаційно-методичного забезпечення з урахуванням особливостей сучасних технологій навчання (у тому числі – акценту на самостійну роботу студента) упровадження ЄКТС висуває вимоги щодо наявності всіх видів навчальної роботи студента з наступними обов'язковими складовими:

Лекції:

- підручники та навчальні посібники;
- методичне забезпечення самостійної роботи студентів;
- лекційні модулі (путівники за джерелами інформації тощо);
- засоби діагностики засвоєння навчального матеріалу лекцій.

Лабораторні заняття:

- методичні рекомендації до проведення лабораторних робіт;
- інформаційне та методичне забезпечення самостійної роботи;
- засоби діагностики.

Семінарські заняття:

- методичні рекомендації до підготовки рефератів;
- інформаційне та методичне забезпечення самостійної роботи;
- засоби діагностики.

Практичні заняття:

- методичні рекомендації до виконання розрахункових, графічних, розрахунково-графічних завдань;
- інформаційне та методичне забезпечення самостійної роботи (довідники, джерела інформації);
- засоби діагностики.

Курсові роботи – рекомендації до виконання.

Практики:

- нормативна та інша документація;
- програми практик;
- методичні рекомендації до виконання завдань практики та підготовки звітів;
- інформаційне та методичне забезпечення самостійної роботи.

Атестація:

- білети (завдання) державних кваліфікаційних екзаменів, засоби діагностики, критерії оцінювання, інформаційне та методичне забезпечення підготовки до державної атестації;

- дипломні (кваліфікаційні) роботи, рекомендації до їх виконання.

Засоби діагностики повинні відповідати стандартам вищої освіти, бути розробленими відповідно до нормативно-методичних положень і містити критерії оцінювання в національній шкалі та шкалі ECTS.

6.15.2. Навчально-методичні комплекси (НМК) для кожної дисципліни з урахуванням форми навчання розглядаються методичними комісіями кафедр, затверджуються завідувачем кафедри та деканом факультету.

Структура НМК з усіх нормативних і вибіркових навчальних дисциплін може містити:

- вступні зауваження до НМК;
- робочий план навчальної дисципліни (назви розділів і тем та кількість годин, передбачених на різні види робіт, у т.ч. самостійну роботу);
- тематику лекцій (тема, питання, кількість годин тощо);
- інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять (плани з методичними рекомендаціями, література до кожної теми, описи лабораторних робіт з методичними рекомендаціями тощо);
- за вибором викладача – контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять (схеми, таблиці, конкретизовані питання, тести, евристичні завдання до вузлових тем тощо);
- теми та питання, винесені на самостійне опрацювання студентам і методичні рекомендації до них;
- індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальних дисциплін (реферати, аналітичні огляди, есе, повідомлення, доповіді, рецензії, індивідуальні домашні завдання, індивідуальні науково-дослідні завдання тощо);
- контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять;
- контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу (комплексні контрольні роботи) та ректорські контрольні роботи;
- тематика курсових робіт з орієнтовними планами або короткими анотаціями та рекомендованою літературою (на поточній рік указуються вихідні дані: рік, курс, семестр, група, спеціальність); назви тем повинні бути актуальними та конкретними, урахувати наукові напрямки роботи кафедри та майбутню професійну спрямованість. Кафедра здійснює систематичне оновлення тематики курсових робіт;

- методичні матеріали для студентів з питань на основі самостійного опрацювання фахової літератури, написання курсових робіт із цієї дисципліни;
- питання, білети, завдання до підсумкового контролю;
- критерії оцінювання знань до кожного виду контролю;
- програми навчальної, виробничої й інших видів практик із дисципліни (якщо передбачено навчальним планом підготовки фахівця);
- методичні матеріали до написання дипломних (кваліфікаційних) робіт;
- підручники і навчальні посібники тощо.

НМК з навчальних дисциплін може зберігатися в електронному вигляді на кафедрі (крім навчальної програми та робочої навчальної програми дисципліни).

7. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА ЯКОСТІ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ

7.1. Контрольні заходи включають підсумковий і поточний контроль. Порядок, основні принципи поточного і підсумкового оцінювання знань студентів Університету всіх рівнів вищої освіти здійснюється відповідно до цього Положення, «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Центральнотраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка».

Положення закріплює **комплексну систему оцінювання навчальних досягнень студентів**, яка діє в Університеті з часу впровадження **Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи** та містить усі види контрольних заходів (див. схему 1), а також ліквідацію академічної заборгованості.

Схема 1

7.2. Комплексна система оцінювання навчальних досягнень студентів із кожної дисципліни має такі компоненти:

- **поточний контроль (ПК)** – оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу з окремих складових (модулів) навчальної програми дисципліни під час

аудиторних занять, консультацій та результатів самостійної роботи й оцінюється сумою набраних балів. Форми поточного контролю визначаються Робочою програмою навчальної дисципліни;

- **поточна оцінка** – кількість балів, яку отримує студент у результаті контролю за виконанням усіх видів робіт (теоретичних, практичних і семінарських занять, завдань до самостійної роботи, колоквіумів тощо);

- **підсумкова поточна оцінка** – сумарна кількість балів, яку отримує студент за результатами здійснення поточного контролю;

- **підсумковий (семестровий) контроль (ПСК)** проводиться для оцінки результатів навчання на певному рівні вищої освіти або на його окремих завершених етапах відповідно до навчального плану у формі екзамену, диференційованого заліку, заліку, атестації у терміни, передбачені графіком освітнього процесу (табл.1);

- **екзамен** – це форма підсумкового контролю, який має на меті перевірити та оцінити отримані студентами знання, уміння і ступінь опанування ними практичних навичок, а також розвиток творчого мислення в обсязі вимог програми навчальної дисципліни і проводиться в період екзаменаційної сесії. Оцінювання здійснюється у балах, за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Результат екзамену визначається як сума результатів поточного контролю та екзаменаційної оцінки.

Форма проведення семестрового контролю (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань) та критерії оцінювання затверджується рішенням відповідної кафедри;

- **диференційований залік** – це форма підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю протягом семестру. Оцінювання здійснюється у балах, за національною шкалою та шкалою ЄКТС;

- **залік** – це форма підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю. Оцінювання здійснюється за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Залік (диференційований залік) виставляється студентам, які виконали всі види навчальної роботи за результатами поточного контролю, і не передбачає обов'язкової присутності студентів на заліковому заході;

- **захист курсової роботи** – процедура захисту роботи, яка є складовою процесу науково-методичної і професійної підготовки за відповідною спеціальністю, а також формою семестрового контролю;

- **захист результатів практики** – підведення підсумків виробничої/навчальної практики та кінцева оцінка роботи студентів-практикантів і є формою семестрового контролю.

- **атестація** – є підсумковою формою контролю за певним освітнім рівнем; встановлення відповідності рівня освітньої та кваліфікаційної підготовки випускника вимогам стандартів вищої освіти.

7.3. Поточний контроль

7.3.1. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи у формі опитування,

захисту лабораторних робіт, виступів на семінарських та практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Метою є перевірка рівня навчальних досягнень студента під час вивчення навчального матеріалу.

7.3.2. Форми проведення заходів поточного контролю та критерії оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента розробляються викладачем кафедри та закріплюються Робочою програмою навчальної дисципліни і доводяться до відома студентів на початку вивчення дисципліни. Кількість та терміни проведення письмових робіт (контрольних, тестування тощо) визначаються викладачем кафедри відповідно до робочої програми навчальної дисципліни і залежать від обсягу та специфіки навчальної дисципліни. Контрольні роботи зберігаються викладачем до завершення семестру на кафедрі.

7.3.3. Результати поточного контролю навчальних досягнень студентів всіх форм навчання у балах виставляється викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

7.3.4. Для студентів з високими показниками успішності при вивченні дисципліни, або які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо), викладач може передбачити в робочій навчальній програмі дисципліни (силабусі) додаткові види навчальної діяльності, в межах 25 балів.

7.3.5. Студент, який не з'являвся на заняття (незалежно від причин), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право пройти поточний контроль під час консультацій. Перескладання контрольних робіт допускається у терміни, визначені викладачем, під час консультацій.

7.3.6. **Оцінка за ІНДЗ** виставляється на підсумковому занятті (практичному, семінарському тощо) з дисципліни на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хв.).

Оцінка за індивідуальне завдання (ІНДЗ), виставлена у балах, є **обов'язковим компонентом поточного контролю** і враховується при здійсненні підсумкового контролю, якщо це передбачено Робочою програмою навчальної дисципліни.

7.4. Семестровий підсумковий контроль

7.4.1. **Семестровий підсумковий контроль** проводиться у формі, визначеній навчальним планом, після завершення вивчення навчальної дисципліни (її структурного компонента) у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. До семестрового контролю допускаються всі студенти.

Здобувач вищої освіти за дозволом ректора має право достроково скласти підсумковий семестровий контроль у разі накопичення мінімальної необхідної кількості балів з дисциплін (форма підсумкового контролю – екзамен: 40 балів, залік: 60 балів).

7.4.2. **Форми семестрового контролю**: екзамен, диференційований залік, залік, захист курсової роботи, захист результатів практики.

7.4.3. Залік.

7.4.3.1. Першим етапом семестрового підсумкового контролю є визначення підсумкового результату поточного контролю як суми балів, отриманих кожним студентом при вивченні навчальної дисципліни протягом семестру.

7.4.3.2. Семестровий підсумковий контроль у формі *заліку* передбачає, що підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного контролю. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Порядок та система оцінювання зазначається у Робочій програмі навчальної дисципліни.

Усім студентам, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з цієї дисципліни (набрали не менше 60% від 100 балів), сумарний результат семестрового підсумкового контролю у балах та дворівневою шкалою «зараховано» – «не зараховано», за шкалою ЄКТС заноситься у Відомість обліку успішності, Аркуш успішності студента, Залікову книжку студента. Заповнена та оформлена Відомість обліку успішності повертається у деканат у визначений термін особисто викладачем.

Оцінка за диференційований залік визначається як підсумкова кількість балів із дисципліни (максимум 100 балів) за результатами всіх видів поточного контролю та виставляється за шкалою ЄКТС і національною шкалою.

У випадку отримання 35-59 балів (FX за шкалою ЄКТС), 1-34 (F) за результатами семестрового контролю студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

7.4.4. Семестровий контроль у формі *екзамену* проводиться письмово і/або усно згідно з розкладом. На екзамен виносяться вузлові питання, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань, що відповідає змісту навчальної дисципліни.

При складанні розкладу екзаменаційної сесії враховується, що на підготовку до екзамену студентам надається не менше 3-х днів.

Перелік програмових екзаменаційних питань та завдань, критерії їх оцінювання визначаються кафедрою і є складовими Робочої програми навчальної дисципліни.

Результат екзамену оцінюється у балах (максимально 40 балів).

Для студентів з високими показниками успішності (*n.7.3.4*) при вивченні дисципліни додаткові бали, нараховані за різні види навчальної діяльності (в межах 25 балів), за згодою студента можуть бути складовою екзаменаційної оцінки, що має бути зазначено в Робочій навчальній програмі дисципліни (силабусі).

У Відомості обліку успішності проти прізвищ студентів, що не з'явилися на екзамен без поважних причин, викладач зазначає «не з'явився». Для окремих студентів у разі наявності поважних причин, підтверджених документально, розпорядженням по деканату можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання екзаменів (заліків).

За дозволом ректора студенту може бути надано право дострокового складання сесії. В цьому разі індивідуальні терміни складання екзаменів, погоджені з викладачами, що викладають дисципліни, визначаються розпорядженням декана факультету.

Якщо студент захворів під час сесії, то йому після одужання продовжують сесію. Довідки про хворобу здаються студентом і реєструються у деканаті протягом трьох днів після виходу на навчання.

7.4.5. *Підсумкова семестрова оцінка* з дисципліни (сума балів) розраховується як сума балів за результатами поточного контролю та екзаменаційної оцінки і

виставляється за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання для студентів всіх форм навчання (табл. 3).

Підсумкова семестрова оцінка виставляється у Відомості обліку успішності, Заліковій книжці студента.

Підсумкові екзаменаційні письмові роботи, листки тестувань, листки усної відповіді зберігаються на кафедрі протягом одного календарного року після складання екзамену.

7.4.6. *Захист курсової роботи/проекту*

Курсова робота/проект – це вид наукової роботи, що передбачає самостійне дослідження студентом під керівництвом викладача актуальних проблем і теоретичне їх викладення відповідно до вимог щодо оформлення результатів наукових досліджень.

Теми курсових робіт (проектів) щорічно актуалізуються і затверджуються кафедрою.

Мета, завдання і порядок виконання курсових робіт (проектів), зміст та обсяг їх окремих частин, характер вихідних даних, порядку захисту й оцінювання, а також інші вимоги передбачаються відповідними методичними рекомендаціями, які розробляються кафедрами.

Оформлення курсової роботи/проекту здійснюється відповідно до визначених Університетом форм документів.

Захист курсової роботи/проекту є формою семестрового контролю.

Оцінюється курсова робота/проект членами комісії після її захисту студентом у балах, за шкалою ЄКТС і за національною шкалою. Загальна кількість балів включає оцінки за кожен модуль: зміст роботи (до 50 балів), оформлення (до 10 балів) та захист (до 40 балів). При оцінюванні курсової роботи враховується низка складових, зокрема:

- формулювання об'єкту і предмету дослідження;
- відповідність структурних розділів і параграфів визначеній тематиці та вимогам до такого типу робіт;
- відповідність вимогам щодо оформлення робіт;
- наявність посилань;
- дотримання граматичних і стилістичних правил;
- вміння студента подавати результати свого дослідження, логічно структурувати доповідь.

Підсумкова оцінка за курсову роботу заноситься у Відомість обліку успішності, Залікову книжку студента.

Курсова робота зберігається на кафедрі протягом трьох років після захисту.

7.4.7. *Захист результатів навчальної/виробничої практики*

Захист результатів навчальної/виробничої практики є формою семестрового контролю.

За результатами практики студентам виставляється **підсумкова семестрова оцінка** як сума балів за окремі компоненти (модулі), визначені програмами практик, яка виставляється за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Вимоги до оцінювання кожного з компонентів (модулів) розробляються фаховими кафедрами відповідно до спеціальності та закріплюються у програмі

практики. Змістове навантаження кожного з компонентів (модулів) залежить від фаху.

Оцінка результатів проходження практики у балах, за шкалою ЄКТС і національною шкалою оцінювання фіксується у Відомості обліку успішності, у Щоденнику практики, Заліковій книжці студента.

За умови невиконання обов'язків практиканта студент на підставі доповідної записки групового керівника може бути відсторонений від проходження практики або його робота може визнатися незадовільною. У цьому випадку рішенням деканату може бути призначене повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в Університеті. Студент, який після повторного проходження практики отримав негативну оцінку, відраховується з Університету.

Студенти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження у вільний від навчання час.

Студенти, які не пройшли практику без поважних причин або отримали незадовільну оцінку, наказом ректора відраховуються з Університету.

Усі матеріали педагогічної практики зберігаються на кафедрі педагогіки та освітнього менеджменту, соціальної педагогіки та психології протягом 1 року, а звіти студентів-практикантів, витяги з протоколів засідань педагогічних рад загальноосвітніх навчальних закладів, протоколів засідань фахових кафедр щодо оцінювання роботи студентів зберігаються протягом 3 років після завершення практики.

Таблиця 3

Підсумки семестрового контролю

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен/диф. залік	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно	не зараховано

7.5. Атестація

7.5.1. Екзаменаційною комісією оцінюється рівень теоретичних, професійних знань, умінь та навичок випускників, передбачених освітньої програмою з відповідної спеціальності/напрямку підготовки.

7.5.2. Формами атестації є складання державного кваліфікаційного екзамену та/або захист дипломної (кваліфікаційної) роботи.

7.5.3. Оцінка результатів складання державних екзаменів та/або захисту випускних кваліфікаційних робіт здійснюється у балах (за 100-бальною шкалою), шкалою ЄКТС та національною шкалою і відображається у відповідних відомостях і протоколах роботи Екзаменаційної комісії.

7.5.4. Повторне складання (перескладання) державного екзамену і захист дипломної (кваліфікаційної) роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

7.5.5. Вимоги до написання та оформлення і критерії оцінювання дипломних (кваліфікаційних) робіт визначаються відповідними положеннями Університету («Про кваліфікаційні роботи», «Про атестацію здобувачів вищої освіти в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка»).

7.5.6. До захисту допускаються студенти, які виконали навчальний план зі спеціальності.

7.5.7. За результатами навчання за всіма освітніми рівнями визначається підсумковий ЄКТС-рейтинг, який складається із суми усіх балів, одержаних студентом під час семестрового контролю впродовж усього періоду навчання та атестації.

7.5.8. Матеріали атестації передаються до архіву Університету.

7.6. Повторне складання підсумкового контролю

7.6.1. За умови отримання незадовільної оцінки (1-59 балів) допускається повторне складання екзаменів (заліків, диференційованих заліків) з кожної дисципліни. Перше перескладання здійснюється викладачу за розкладом перескладань, починаючи з наступного дня після завершення екзаменаційної сесії. Друге перескладання здійснюється перед екзаменаційною комісією у складі трьох осіб.

7.6.2. Форма, порядок проведення перескладання, перелік запитань та завдань до перескладання, критерії їх оцінювання визначаються кафедрою.

Для організації перескладання випускові кафедри готують комплексні білети, завдання, тести, які охоплюють всі види навчальної роботи з дисципліни.

7.6.3. За результатами перескладання екзамену/заліку студент отримує *підсумкову семестрову оцінку*.

7.6.4. Підсумкова семестрова оцінка за результатами перескладання у балах (1-100 балів), за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання проставляється у Відомості обліку успішності з зазначенням «перескладання», Заліковій книжці студента.

7.6.5. Перескладання екзамену, заліку (диференційованого заліку) з метою підвищення оцінки допускається у виняткових випадках (наприклад, конфліктні ситуації між студентом та викладачем) за погодженням із деканом факультету, завідувачем кафедри та за дозволом ректора Університету. У такому випадку видається розпорядження декана про перескладання, у якому затверджується (за поданням завідувача кафедри) склад комісії (три особи) та призначається дата складання. Перескладання екзамену здійснюється у письмовій формі.

7.6.6. Роботи з перескладання зберігаються на кафедрі 1 рік після перескладання.

7.6.7. Для студентів, що не з'явилися на екзамені з поважної причини, підтвердженої відповідними документами (стан здоров'я, участь в олімпіадах, конкурсах, змаганнях тощо), розпорядженням декана факультету продовжується термін сесії.

7.6.8. Здобувачі вищої освіти мають право подавати апеляцію на будь-яку отриману підсумкову оцінку, що виставлена з дисципліни, формою контролю з якої є екзамен, що регламентовано Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

7.7. Порядок ліквідації академічної заборгованості

7.7.1. Студентам, які за результатами навчального року мають академічну заборгованість в обсязі не більше 20 кредитів, дозволяється ліквідувати таку заборгованість протягом наступного навчального року. У такому разі студенти мають право отримати консультації викладачів за розкладом занять.

7.7.2. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до розпорядження декана факультету.

7.7.3. Підсумкова семестрова оцінка за результатами перескладання у балах (максимально 100 балів), за шкалою ЄКТС та національною шкалою оцінювання виставляється у Відомості обліку успішності із відміткою «перескладання», Заліковій книжці студента.

7.8. Система моніторингу якості освіти в Університеті

7.8.1. Ректорський контроль – особливий вид внутрішнього контролю рівня знань, умінь і навичок студентів Університету, метою якого є встановлення рівня ефективності використання різних форм і методів викладання науково-педагогічними працівниками наук (дисциплін); отримання інформації про характер пізнавальної діяльності, рівень самостійності та активності студентів; оцінка залишкового рівня знань із науки (дисципліни) з подальшим аналізом та узагальненням; належна підготовка для проходження ліцензійних та акредитаційних процедур і забезпечення максимально об'єктивного оцінювання знань студентів; перевірка якості освітнього процесу на кафедрах і рівня викладання наук (дисциплін) окремими науково-педагогічними працівниками.

7.8.2. Порядок проведення ректорського контролю регламентується Положенням про організацію ректорського контролю якості знань студентів в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка.

7.8.3. З 01.01.2020 в університеті запроваджується система оцінювання здобувачами вищої освіти якості надання освітніх послуг.

8. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

8.1. Практика студентів є невід'ємним складником процесу підготовки фахівців в Університеті і проводиться в закладах освіти (для педагогічних спеціальностей) та на виробництві, в установах, організаціях (для класичних спеціальностей) відповідно до договорів (або індивідуальних клопотань) з базами практик.

8.2. Метою практики є оволодіння студентами навичками професійної діяльності у відповідній галузі, формування у майбутніх фахівців професійних умінь і навичок роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та творчо їх використовувати в практичній діяльності.

8.3. Практика передбачає безперервність та послідовність її проведення, формування у студентів необхідного достатнього обсягу практичних знань й умінь.

Зміст, завдання, терміни проходження практики, а також форми звітності та критерії оцінювання визначаються Робочою програмою практики, яка розробляється на випусковій кафедрі.

8.4. Залежно від конкретної спеціальності (освітньо-професійної програми) в університеті визначені такі види практик:

- *виробнича* (педагогічна у школі та інші);
- *навчальна* (пропедевтична з психології, педагогіки, фаху, соціально-виховна, археологічна, юридична, фольклорна, Пленер, інформатична, технологічна, з природничих дисциплін тощо).

Перелік усіх видів практик для кожної спеціальності, форми й тривалість їх проведення визначаються стандартами вищої освіти, освітньо-професійною програмою та робочим навчальним планом.

8.5. Педагогічна практика студентів університету здійснюється згідно «Положення про організацію практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» і є важливою ланкою підготовки фахівців у системі вищої освіти. У ході практики закріплюються та поглиблюються теоретичні знання, яких набули студенти у закладі вищої освіти, виробляються навички та вміння педагогічної роботи.

Основними умовами ефективності педагогічної практики є: теоретична обґрунтованість системи підготовки студентів; її навчальний, розвивальний і виховний характер; комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів її організації та проведення; забезпечення наступності та системності на різних етапах її проведення.

8.5.1. Мета педагогічної практики полягає у підготовці студентів до виконання основних функцій педагогічної діяльності вчителя, становленні і розвитку педагогічних компетенцій, формуванні професійних умінь і навичок під час застосування сучасних педагогічних технологій, у вихованні особистості майбутнього вчителя.

8.5.2 Основні завдання практики:

- формування умінь професійного й педагогічного спілкування з учнями;
- виховання індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.
- ознайомлення із системою навчально-виховної роботи у закладах освіти;
- вивчення навчально-методичної документації закладу освіти;
- поглиблення і розширення теоретичних знань із фахових і психолого-педагогічних дисциплін, набутих студентами, застосування їх у розв'язанні конкретних педагогічних завдань під час практики;
- формування у студентів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання в закладі освіти;
- проведення виховних заходів;
- вироблення умінь застосування сучасних технологій і методик навчання.

8.5.3 Зміст педагогічної практики для студентів *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти* визначають чотири модулі:

- *педагогічний* – відповідальність за розробку його змісту, завдань, видів та форм роботи, критеріїв оцінювання покладається на кафедру педагогіки та освітнього менеджменту;

- *психологічний* – відповідальність за розробку його змісту, завдань, видів та форм роботи, критеріїв оцінювання покладається на кафедру соціальної педагогіки психології;

- *фаховий* – відповідальність за розробку його змісту, завдань, видів та форм роботи, критеріїв оцінювання покладається на фахові кафедри;

- *організаційний* – розробляється фаховою кафедрою.

Розподіл кредитів за модулями:

- психологічний модуль – 1,5 кредити ЄКТС;

- педагогічний модуль – 2,5 кредити ЄКТС;

- організаційний модуль – 1 кредит ЄКТС;

- фаховий модуль (разом із другим фахом/спеціалізацією): 4 кредити ЄКТС.

Розподіл годин між поєднаними спеціальностями в межах освітньо-професійної програми здійснює випускова кафедра (кафедри).

8.5.4 Практика проводиться у 8 семестрі (*IV курс*)/(4 семестрі (*II курс*) для студентів, які вступили на основі ОКР «Молодий спеціаліст») протягом 6 тижнів у закладах загальної середньої освіти різного типу, закладах дошкільної освіти.

До керівництва педагогічною практикою студентів залучаються досвідчені викладачі, які мають стаж роботи в закладах загальної середньої та дошкільної освіти не менше 3-х років. За кожною групою студентів закріплюється груповий керівник (методист).

Студенти проходять практику в закладах освіти міста Кропивницький.

Практика проводиться в I-IV (факультети мистецький, педагогіки та психології) і в V-IX класах закладів освіти різного типу (для інших факультетів).

Студенти виконують індивідуальне завдання з психології, педагогіки.

8.5.5 Педагогічна практика студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Тривалість практики – 8 тижнів.

Зміст педагогічної практики для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти визначають чотири модулі:

- *методичний модуль* – 6 кредитів ЄКТС;

- *фаховий модуль* (разом із другим фахом/спеціалізацією): 5,4 кредити ЄКТС;

- *виховний модуль* – 2 кредити ЄКТС;

- *організаційний модуль* – 1 кредит ЄКТС.

Практика проходить у закладах загальної середньої та дошкільної освіти і є завершальним етапом професійної підготовки майбутніх учителів. Вона характеризується вищим рівнем самостійності й відповідальності студентів, збільшенням обсягу та поглиблення складності змісту, використанням сучасних педагогічних технологій і нових інформаційних засобів навчання. Під час цієї практики студенти оволодівають системою навчально-виховної діяльності учителя-предметника і класного керівника.

Студенти розподіляються на практику відповідно до договору з управлінням освіти міської ради міста Кропивницького та/або індивідуальних клопотань із закладів освіти.

Студенти проходять практику у V-IX (на мистецькому факультеті), I-IV (факультет педагогіки та психології), X-XI (XII) (на інших факультетах) класах закладів освіти різного типу за місцем майбутньої роботи.

8.5.6 За результатами педагогічної практики студентам виставляється підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до кількості балів, обрахованих за виконання всіх видів завдань змістових компонентів/модулів. Вимоги до оцінювання кожного з модулів розробляються фаховими кафедрами відповідно до спеціальності та закріплюються у програмі практики. Змістове навантаження кожного з модулів залежить від фаху.

8.5.7 Педагогічна практика студентів заочної форми навчання

Студенти-заочники залежно від наявності в них педагогічного досвіду та з огляду на характер іншої практичної діяльності поділяються на три групи:

1) студенти, які працюють педагогічними працівниками за фахом в закладах загальної середньої/дошкільної освіти;

2) студенти, які працюють педагогічними працівниками не за фахом в закладах загальної середньої та дошкільної освіти;

3) студенти, які не мають досвіду педагогічної роботи.

Студенти-заочники першої групи звільняються від педагогічної практики та подають керівнику практики такі документи:

- позитивну характеристику з місця роботи (підписану директором закладу освіти);

- копію трудової книжки (завірену керівником закладу освіти);

- довідку від адміністрації закладу освіти із зазначенням кількості годин щотижневого навантаження.

Студенти-заочники другої групи проходять педагогічну практику в закладах освіти без відриву від виробництва.

Студенти-заочники, які належать до третьої групи, можуть проходити педагогічну практику в закладах освіти за місцем проживання або в закладах освіти, визнаних базами практик університету.

Організацію та керівництво педагогічною практикою студентів-заочників здійснюють керівники практики від кафедр.

8.6. Виробнича практика для студентів непедагогічних спеціальностей

8.6.1 Організація виробничих практик для непедагогічних спеціальностей університету здійснюється згідно «Положення про організацію практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка».

8.6.2 Для непедагогічних спеціальностей передбачена виробнича практика відповідно до освітньо-професійної програми, програми практики, укладених договорів між університетом та базами практик і проводиться на підприємствах, в установах, організаціях.

8.6.3 Виробнича практика на IV курсі для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводиться протягом 6 тижнів

8.6.4 Виробнича практика для другого (магістерського) студентів рівня вищої освіти проводиться протягом 8 тижнів.

8.7. Підсумки всіх видів практики розглядаються і затверджуються на засіданні випускової кафедри.

За результатами практики студентам в залікових книжках виставляється оцінка у балах, за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»/«зараховано», «незараховано») та шкалою ЄКТС.

8.8. *Розподіл студентів* на практику здійснює завідувач педагогічної практики університету.

Підставою для розподілу студентів на практику є доповідні від керівників практики від кафедр, що подаються завідувачу педагогічної практики університету не пізніше, ніж за 10 днів до початку практики.

8.9. Студент організовує свою діяльність відповідно до вимог Статуту Університету, виконує правила внутрішнього розпорядку закладу освіти, розпорядження адміністрації і керівників практики у частині здійснення завдань практики.

У випадку невиконання обов'язків студент на підставі доповідної записки групового керівника може бути відсторонений від проходження практики або його робота може бути визнана незадовільною. У цьому випадку рішенням деканату може бути призначене повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в Університеті. Студент, який після повторного проходження практики отримав негативну оцінку, відраховується з Університету.

Студенти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження у вільний від навчання час.

Студенти, які не пройшли практику без поважних причин або отримали незадовільну оцінку, наказом ректора відраховуються з Університету.

Оцінка за практику враховується стипендіальною комісією при призначенні стипендії та визначенні її розміру.

8.10. Усі матеріали педагогічної практики зберігаються на фаховій кафедрі протягом 1 року, а щоденники практики, звіти студентів-практикантів, витяги з протоколів засідань педагогічних рад закладів освіти (протоколів засідань фахових кафедр) щодо оцінювання роботи студентів, зберігаються протягом 3 років.

8.11. Організаційні питання, хід та підсумки з усіх видів практики періодично обговорюються на засіданнях кафедр, методичній раді університету, вчених радах факультетів та вченій раді університету.

8.12. Відповідальність за організацію і проведення педагогічної практики покладається на навчально-методичний відділ університету, керівника педагогічної практики університету та деканати факультетів.

8.13. Випускові кафедри на підставі «Положенням про організацію практичної підготовки здобувачів вищої освіти в Центральнoукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» розробляють та затверджують вченими радами факультетів програми та методичні рекомендації щодо організації та проведення практики студентів відповідних спеціальностей.

8.14. Обов'язки студентів та керівників педагогічної практики визначаються «Положенням про організацію практичної підготовки здобувачів вищої освіти в

Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» та цим Положенням.

8.15. Матеріальне забезпечення практики.

Витрати на практику студентів університету є складовою частиною загальних витрат на підготовку фахівців, їхній розмір визначається кошторисом.

Оплата праці фахівців від баз практики здійснюється Університетом закладом відповідно до договору із розрахунку 1 година на одного студента.

Основними статтями витрат на практику є:

- оплата праці керівників практики від кафедр, методистів (викладачів кафедри) відповідно до навчального навантаження;

- оплата праці керівників практики від баз педагогічної практики згідно укладених договорів;

- разові витрати на організацію і підведення підсумків практики (оплата відряджень тощо);

- витрати на матеріальне забезпечення практики (придбання матеріалів, приладдя тощо).

Якщо під час практики студенти працюють на робочих місцях і посадах із виплатою заробітної плати, то за ними зберігається право на одержання стипендії за результатами сесії.

Оплата відряджень викладачам університету – керівникам практики студентів здійснюється згідно із чинним законодавством.

8.16. Розрахунок годин на кожного студента для керівництва педагогічною практикою в 2019-2020 навчальному році на всіх освітніх рівнях на весь період практики визначається згідно поданої нижче таблиці 4:

Табл. 4

НОРМИ ЧАСУ

для планування керівництва виробничими практиками на 2019–2020 н.р.

Спеціальність, освітньо-професійна програма	Рівень вищої освіти	
	БАКАЛАВР	
	Спеціальність	Додаткова спеціальність / Спеціалізація
Середня освіта (Українська мова і література та Мова і література (англійська)); Середня освіта (Українська мова і література) та Психологія (практична психологія)	4	4
Середня освіта (Українська мова і література та редагування освітніх видань)	8	
Журналістика	4	
Середня освіта (Історія та Географія)	4	3
Середня освіта (Історія, Правознавство)	5	2
Політологія	4	
Право	4	
Дошкільна освіта та Початкова освіта	6	6

Початкова освіта та Психологія (практична психологія)	6	6
Початкова освіта та Дошкільна освіта	6	6
Початкова освіта та Спеціальна освіта (корекційна психопедагогіка та логопедія)	6	6
Спеціальна освіта (корекційна психопедагогіка та логопедія) та Дошкільна освіта	6	6
Психологія (практична психологія)	4	
Соціальна робота (соціальна педагогіка)	4	
Середня освіта (Математика, Економіка); Середня освіта (Математика та Інформатика);	5	2
Середня освіта (Математика та Фізика)	4	3
Середня освіта (Фізика та Мова і література (англійська)) Середня освіта (Фізика та Математика)	4	3
Середня освіта (Інформатика, Економіка); Середня освіта (Інформатика та Математика)	4	3
Середня освіта (Трудове навчання та технології)	7	
Професійна освіта (Комп'ютерні технології)	4	
Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)	7	
Статистика (Фінансова, страхова та комп'ютерна статистика)	4	
Комп'ютерні науки (Програмування та адміністрування)	4	
Середня освіта (Мова і література (англійська та німецька))	4	4
Середня освіта (Мова і література (англійська))	4	
Середня освіта (Мова і література (німецька та англійська))	4	4
Середня освіта (Мова і література (німецька))	4	
Філологія (Германські мови та літератури (переклад англійська та німецька мови включно))	3	3
Філологія (Германські мови та літератури (переклад німецька та англійська мови включно))	3	3
Філологія (Прикладна лінгвістика (англійська мова) і Германські мови та літератури (переклад англійська мова включно)); Філологія (Прикладна лінгвістика (німецька мова) і Германські мови та літератури (переклад німецька мова включно))	4	
Середня освіта (Образотворче мистецтво)	5	
Середня освіта (Музичне мистецтво та Художня культура)	3	2
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	5	
Хореографія	4	
Хореографія Середня освіта (Мова і література (англійська))	4	4
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини, Хімія)	3	2
Середня освіта (Хімія, Біологія та здоров'я людини)	3	2
Середня освіта (Географія) та красзнавчо-туристична робота;	5	2
Середня освіта (Географія та Історія) Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))	4	3
Середня освіта (Природничі науки)	4	
Середня освіта (Фізична культура) та методика спортивно-масової роботи	5	

Фізична культура і спорт	4	
Кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та практичної психології	0,5	
Кафедра педагогіки та менеджменту освіти	1	

Загальне керівництво практикою планується керівнику практики по кафедрі відповідного фаху з наступними розрахунками:

- спеціальність – 6 год. на потік;
- додаткова спеціальність – 4 год. на потік;
- спеціалізація – 2 год. на потік.

Пропедевтична навчальна практика:

- з психології, педагогіки – 3 год. на академічну групу на день;
- з фаху – 4 год. на академічну групу на день.

Соціально-педагогічна практика – 0,25 год. на студента.

Виробнича практика для студентів заочної форми навчання планується викладачам таким чином:

- 3 педагогіки 0,5 год. на студента;
- 3 психології 0,5 год. на студента;
- 3 фаху (спеціальність) 1 год. на студента (для IV курсу),
1 год. на студента (для V курсу).
- 3і спеціалізації 0,5 год. на студента;

Якщо студент проходить практику за місцем майбутньої роботи:

- 3 педагогіки 0,25 год. на студента;
- 3 психології 0,25 год. на студента;
- 3 фаху (спеціальність) 0,5 год. на студента.

Практика магістрантів денної та заочної форми навчання планується викладачам таким чином:

- 3 фаху (спеціальність) 4 год. на студента.

8.17. Організація практичної підготовки для непедагогічних спеціальностей:

8.17.1 Зміст і послідовність виробничих практик на непедагогічних спеціальностях (Психологія (практична психологія), Соціальна робота (соціальна педагогіка), Переклад, Комп'ютерні науки, Статистика, Олімпійський і професійний спорт, Право, Політологія, Міжнародні відносини, Журналістика, Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація) визначається наскрізними програмами практик, які розробляються випусковими кафедрами і є основним навчально-методичним документом практики. Програми містять необхідні рекомендації щодо видів і форм перевірки рівня знань, умінь і навичок, якого студенти мають досягти.

8.17.2 Офіційною підставою для проведення виробничої практики студентів є договір, який укладається між Центральноукраїнським державним педагогічним університетом імені Володимира Винниченка та підприємством, установою, організацією – базою практики – не пізніше ніж за 1 місяць до початку практики. Договори укладаються згідно поданих заявок профілюючих кафедр. У договорі обумовлюється кількість студентів відповідної спеціальності, яких планується направити для проходження виробничої практики на цю базу практики.

Розподіл студентів на практику проводиться керівником практики від кафедри та надається завідувачу практики *не пізніше ніж за 10 днів до початку практики*.

8.18. Навчальні практики, як правило, організуються на 1-3 курсах і дозволяють в умовах університету, а також безпосередньо на підприємствах й установах ознайомити студентів із методами планування й організації виробничої діяльності, основними характеристиками і прийомами користування обладнанням, засобами механізованої (автоматизованої) обробки відповідної виробничої інформації, відпрацювання технологічних і виробничих процесів, складання основних видів організаційно-розпорядчих, облікових документів, набуття інших практичних навичок і вмінь за обраною спеціальністю.

Регламентация навчальних практик в університеті здійснюється на підставі Положення про організацію практичної підготовки в Центральнoукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка.

Навчальна практика залежно від спеціальності може проводитися в структурних підрозділах Університету (лабораторії, комп'ютерні класи, майстерні), а також безпосередньо на виробництві: у ліцєях, коледжах, закладах загальної середньої освіти, музеях, архівах, в установах юстиції, суду, прокуратури, банках, на підприємствах, в конструкторсько-технологічних бюро тощо.

8.18.1 Навчальна практика з фаху проводиться, як правило, протягом 1-4 тижнів (по 1,5-6 кредитів) для поглиблення та розширення знань, що отримані в процесі вивчення теоретичних фахових дисциплін, необхідних для виконання обов'язків, що властиві майбутній професійній діяльності.

8.18.2 Пропедевтична навчальна практика з психології, педагогіки та фаху для педагогічних спеціальностей проводиться на I-III курсах для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у закладах загальної середньої освіти, дошкільних закладах у терміни, передбачені навчальними планами спеціальностей та Робочою програмою практики. Її зміст узгоджується із вивченням теоретичних курсів педагогіки, основ педагогічної майстерності, вікової, педагогічної та соціальної психології, фахових методик.

Тривалість практичної частини в структурі практики визначається Робочою програмою практики. Кожен вид практики проводиться протягом 1 тижня в 3, 5, 7 семестрах.

Мета пропедевтичної практики – сприяти поглибленому ознайомленню із професійною діяльністю вчителя та класного керівника на основі засвоєних студентом теоретичних знань із дисциплін психолого-педагогічного циклу, фахових дисциплін і методики їх навчання, сформованих знань, умінь і навичок виховної роботи.

Основні завдання практики:

- ознайомлення із системою навчально-виховної роботи у закладах освіти;
- вивчення навчально-методичної документації закладу освіти,;
- поглиблення і розширення теоретичних знань із спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, набутих студентами, застосування їх у розв'язанні конкретних педагогічних завдань під час практики;

8.18.3 Пропедевтична навчальна практика з психології. Головне завдання – навчити спостерігати педагогічні явища. Студенти індивідуально спостерігають за роботою вчителя і дітей. У зв'язку з цим у кожний клас доцільно направляти по два-три студенти. Безпосереднє керівництво цим видом практики здійснює *кафедра соціальної роботи, соціальної педагогіки та психології*.

8.18.4 Пропедевтична навчальна практика з педагогіки. Головне завдання – навчити студентів аналізувати освітній процес і педагогічні явища, що в ньому відбуваються. Студентів доцільно розподілити по п'ять-сім осіб у кожний клас. Безпосереднє керівництво практикою здійснює *кафедра педагогіки та менеджменту освіти*.

8.18.5 Пропедевтична навчальна практика з фаху. Головне завдання – ознайомити із веденням шкільної документації, підготувати до осмислення основ курсу методики, до виконання функцій учителя-предметника закладів загальної середньої освіти, закладів дошкільної освіти, залучити до проведення фрагментів уроків і виховних заходів із фаху. Безпосереднє керівництво практикою здійснює відповідна *випускова кафедра*.

Передбачені такі форми контролю за роботою студентів: письмові творчі завдання, обговорення, аналіз відвіданих уроків чи виховних заходів, конкурс на найкращий фрагмент уроку чи виховного заходу, огляд науково-публіцистичної літератури, аналіз письмової документації студентів (щоденник психолого-педагогічних спостережень, конспекти фрагментів уроків та заходів тощо).

Після завершення кожної практики студенти подають керівникові документацію відповідно до програми практики та отримують залік.

8.18.6 Соціально-виховна практика проводиться на II-III курсах для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти *за вибором студента* у дитячих оздоровчих таборах, на літніх оздоровчих майданчиках при закладах освіти, у таборах праці й відпочинку, спортивних школах, соціальних службах, на станціях юних техніків, туристів, при дитячо-юнацьких центрах тощо.

На спеціальності Соціальна робота (Соціальна педагогіка) рекомендується проводити практику в соціальних службах для дітей сім'ї та молоді, у спеціалізованих соціальних службах, інтернатах для дітей-інвалідів, закладах освіти для дітей-сиріт і дітей, які залишились без піклування батьків.

Університет направляє студентів на літню соціально-виховну практику за заявками установ, які організують літню оздоровчо-виховну роботу з дітьми у разі вибору студентом відповідної вибіркової дисципліни.

Тривалість практики визначається навчальним планом спеціальності.

Студенти, які обрали соціально-виховну практику в якості вибіркової дисципліни, мають право на дострокове складання сесії за дозволом ректора (у разі потреби).

Завідувач педагогічної практики університету інформує кафедру педагогіки та менеджменту освіти про організацію практики та контролює практику студентів у дитячих оздоровчих закладах. Кафедра педагогіки та менеджменту освіти визначає звітну документацію, підводить підсумки практики та виставляє залік.

8.19. Навчально-методичне забезпечення і керівництво практикою, а також виконання програми практики забезпечують випускові кафедри.

Випускові кафедри виконують наступні види робіт:

- розробляють наскрізні програми практики студентів;
- розробляють робочі програми з кожного виду практики студентів;
- розробляють і затверджують перелік індивідуальних завдань з методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- удосконалюють комплекс методичного забезпечення організації практичного навчання;
- визначають керівників практики від кафедр;
- формують комісії з прийому заліків із практик й організують їх роботу;
- проводять підсумкові конференції за результатами практики студентів, заслуховують звіти керівників практики про проведену роботу, розробляють заходи щодо удосконалення проведення практики;
- викладачі кафедр разом із керівником практики від факультету вивчають нові підприємства й установи з метою найбільш ефективного використання їх у якості баз практики студентів.

8.20. Форма поточного і підсумкового контролю проходження навчальної практики встановлюється робочою програмою навчальної практики з урахуванням вимог освітньо-професійної програми. Після завершення практики студентам виставляється залік.

За результатами практики студентам в залікових книжках виставляється оцінка у балах, за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»/«зараховано», «незараховано») та шкалою ЄКТС.

Підсумки проведення кожної практики обговорюються на засіданнях випускових кафедр і на засіданнях вчених радах факультетів.

9. ПЕРЕВЕДЕННЯ, ВІДРАХУВАННЯ, ПОВТОРНЕ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

9.1. Академічна відпустка

9.1.1. *Академічна відпустка* – це перерва у навчанні, право на яку студент отримує у випадку зниження працездатності внаслідок порушень функцій організму, які зумовлені гострими захворюваннями, що потребують тривалого відновлювального лікування; загостреннями хронічних захворювань або частими захворюваннями (понад один місяць за семестр); анатомічними дефектами, які не дають змоги провести відновлювальне лікування під час навчання, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, навчання або стажування за кордоном у закладі вищої освіти.

9.1.2. Тривалість академічної відпустки – один рік. За необхідності тривалість академічної відпустки може бути продовжена ще на один рік.

9.1.3. Відпустки по вагітності та пологах, відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею віку 3-х років, а у випадку, коли дитина хворіє та потребує домашнього догляду, – до досягнення дитиною 6-річного віку, надаються відповідно до Кодексу законів про працю України.

9.1.4. *Порядок надання студентам академічної відпустки.*

Академічна відпустка за медичними показниками надається студентам ректором Університету на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії

(ЛКК) лікувально-профілактичної установи (ЛПУ), яка провадить медичне обслуговування студентів.

Висновки лікарів ЛПУ про необхідність надання студентам академічної відпустки за медичними показниками чи звільнення їх від фізичної праці або перенесення термінів проходження виробничої практики *вважаються недійсними*, якщо немає рішення ЛКК або візи головного лікаря (завідуючого) лікувально-профілактичної установи, що обслуговує студента.

У висновку ЛКК зазначається рекомендована тривалість академічної відпустки.

Надання академічної відпустки студенту на час навчання або стажування в освітніх і наукових установах іноземних держав здійснюється за заявою студента та відповідно до документів про зарахування на навчання.

Надання академічної відпустки студенту у випадку призову на строкову військову службу здійснюється за заявою студента та відповідно до документа із військового комісаріату.

Надання академічної відпустки оформлюється відповідним наказом ректора із зазначенням підстави надання відпустки та її терміну.

У всіх випадках загострення хронічних або гострих психічних захворювань ректор спільно із ЛПУ на підставі висновку психоневрологічного диспансеру розглядають і вирішують питання про відрахування студента із закладу освіти.

Студентам, які хворі на туберкульоз, академічна відпустка надається терміном, як правило, на один рік. Питання про продовження терміну академічної відпустки або переведення таких студентів до іншого закладу вищої освіти вирішується в індивідуальному порядку.

9.1.5. Допуск до навчання студентів, які перебували в академічній відпустці

Допуск до навчання студентів, які перебували в академічній відпустці за медичними підставами, здійснюється наказом ректора університету на підставі заяви студента та висновку ЛКК про стан здоров'я, які подаються за 10 робочих днів до повернення на навчання (згідно із заявою студента).

Студенти, які не подали документи в установлений термін, відраховуються з Університету як такі, що не приступили до навчання в установлений термін.

Допуск до навчання студентів, які перебували в академічній відпустці на час навчання або стажування в освітніх і наукових установах іноземних держав, здійснюється наказом ректора університету на підставі заяви студента та подання декана факультету.

Допуск до навчання студентів, які перебували в академічній відпустці у зв'язку з проходженням строкової військової служби, здійснюється наказом ректора університету на підставі заяви студента, подання декана факультету та документа про закінчення ним строкової військової служби.

Студенти, які не подали документи в установлений термін, відраховуються з університету.

9.1.6. За весь період навчання студент може скористатися правом на отримання академічної відпустки, як правило, один раз.

9.1.7. Усі суперечливі питання з приводу надання академічної відпустки розглядаються безпосередньо ректором університету разом із лікувально-профілактичними установами.

9.2. Перерва у навчанні. Здобувач вищої освіти має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо). Таким особам надається академічна відпустка в установленому порядку. Навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) може бути підставою для перерви у навчанні, якщо інше не передбачено міжнародними актами чи договорами між закладами вищої освіти.

9.3. Переведення студентів

9.3.1. Переведення студентів, які навчаються за першим (бакалаврським), другим (магістерським рівнем вищої освіти на наступний курс (на наступний рік навчання) здійснюється наказом ректора за поданням деканів факультетів, на яких навчаються студенти за відповідними спеціальностями/освітньо-професійними програмами. У заліковій книжці студента та навчальній картці студента робиться запис «*Переведено на ... курс навчання. Наказ від... № ...*», який підтверджується підписом декана та печаткою факультету. Дата переведення не може бути більш пізньою, ніж дата початку нового навчального року.

На наступний курс (рік навчання) переводяться студенти, які повністю виконали навчальний план поточного навчального року і склали всі передбачені навчальним планом форми контролю, екзамени та заліки. Також можуть бути переведені студенти, які мають академічну заборгованість з ряду дисциплін не більше 20 кредитів ЄКТС, за умови внесення цих дисциплін до індивідуального плану студента.

9.3.2. Переведення студентів з одного закладу вищої освіти до іншого незалежно від форми навчання, спеціальності здійснюється за згодою ректорів обох закладів вищої освіти. Переведення студентів з однієї спеціальності на іншу або з однієї форми навчання на іншу в межах університету здійснює ректор згідно чинного законодавства.

9.3.3. Переведення студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з однієї спеціальності на іншу (а також з інших закладів вищої освіти до Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка) можливе після успішного завершення студентом першого курсу навчання.

Переведення студентів з однієї спеціальності на іншу на перший курс забороняється.

9.3.4. Переведення студентів, які навчаються за другим (магістерським) рівнем вищої освіти з однієї спеціальності на іншу забороняється.

9.3.5. Переведення студентів, а також поновлення в число студентів осіб, які були відраховані з закладів вищої освіти, здійснюється, як правило, під час літніх або зимових канікул.

9.3.6. Особи, які навчаються в університеті на договірній основі з оплатою за рахунок коштів місцевого бюджету, юридичних та фізичних осіб, можуть бути

переведені на навчання на таких же умовах до інших державних закладів вищої освіти. Такі переведення можуть бути здійснені за умови наявності вакантних місць ліцензованого обсягу.

Вищезгадані особи можуть бути переведені і на вакантні місця державного замовлення у закладі вищої освіти на конкурсній основі.

Особи, які навчаються в акредитованому недержавному закладі вищої освіти, можуть бути переведені до державних закладів вищої освіти на умовах, що передбачені для осіб, які навчаються в державному закладі вищої освіти на договірній основі.

9.3.7. Студенти, які навчаються в неакредитованих недержавних закладах вищої освіти, не користуються правом переведення до державних закладів вищої освіти.

За існування двосторонніх угод (студент і підприємство, організація, установа) або тресторонніх (студент, заклад освіти і підприємство, організація, установа) переведення студентів з однієї спеціальності на іншу, або з одного закладу вищої освіти до іншого здійснюється за умови внесення відповідних змін до цих угод із дотриманням вимог чинного законодавства.

9.3.8. Порядок переведення до інших закладів вищої освіти.

Студент, який бажає перевестися до іншого закладу вищої освіти, подає на ім'я ректора університету заяву про переведення. До заяви додається обхідний листок. Заява оформлюється у двох примірниках, які візуються ректором університету.

Це письмова згода ректора, одержавши яку, студент звертається до ректора того закладу вищої освіти, до якого він бажає перевестись. Другий примірник подається до відділу кадрів.

Студенту видається академічна довідка (в обмін на залікову книжку та студентський квиток).

При позитивному розгляді заяви ректор закладу вищої освіти видає наказ, згідно з яким студент допускається до занять, а до університету, у якому він навчався раніше, направляє запит щодо одержання поштою його особової справи.

Ректор університету, у якому студент навчався раніше, отримавши запит, видає наказ про відрахування студента у зв'язку з його переведенням до іншого закладу вищої освіти і в тижневий термін пересилає особову справу студента на адресу закладу вищої освіти, від якого надійшов запит. В університеті, у якому студент навчався раніше, залишаються копії академічної довідки, навчальної картки студента, залікова книжка, студентський квиток та список пересланих документів. Порядок збереження цих документів такий же, як й особових справ студентів.

Ректор закладу вищої освіти, до якого переводиться студент, після одержання особової справи, видає наказ про його зарахування.

9.3.9. Порядок переведення до Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Студент, який бажає перевестися до університету з іншого закладу вищої освіти, подає на ім'я ректора університету заяву про переведення з письмовою

згодою ректора закладу вищої освіти, у якому навчається студент, та академічну довідку.

Деканат відповідного факультету розглядає можливості переведення, визначає академічну різницю, порядок її ліквідації, узгодивши з навчально-методичним відділом.

За позитивного розгляду заяви ректор університету видає наказ, згідно з яким студент допускається до занять, а до закладу вищої освіти, у якому він навчався раніше, направляє запит щодо одержання поштою його особової справи.

Ректор після одержання особової справи студента і за умови ліквідації академічної різниці видає наказ про його зарахування.

9.3.10. Переведення з комерційної основи навчання на державну

Особи, які навчаються в університеті на договірній основі з оплатою за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб, можуть бути переведені на навчання на вакантні місця державного замовлення на конкурсній основі наказом ректора Університету за погодженням з органами студентського самоврядування відповідно до Порядку переведення студентів на вакантні місця державного замовлення у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка (затверджене наказом №16-ун від 06.02.2018).

9.4. Відрахування студентів

9.4.1. Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

- завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;
- власне бажання;
- переведення до іншого закладу вищої освіти;
- невиконання навчального плану;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між університетом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- інші випадки, передбачені законом.

Здобувачам вищої освіти, призваним на військову службу у зв'язку з оголошенням мобілізації, гарантується збереження місця навчання та стипендії.

9.4.2. Відрахування неповнолітніх студентів здійснюється за погодженням зі службою у справах дітей при органах місцевого самоврядування.

9.4.3. Особа, відрахована з університету до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку встановленого зразка, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

9.5. Поновлення до складу студентів

9.5.1. Особа, відрахована із закладу вищої освіти до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу закладу вищої освіти.

9.5.2. Поновлення на навчання осіб, відрахованих із закладів вищої освіти, а також переведення здобувачів вищої освіти здійснюються, як правило, під час канікул.

9.5.3. Поновлення до складу студентів здійснюється ректором університету незалежно від тривалості перерви в навчанні, причини відрахування, трудового

стажу, форми навчання і з врахуванням здатності претендента успішно виконувати графік освітнього процесу.

9.5.4. Студенти, які навчалися в неакредитованих недержавних закладах вищої освіти, не користуються правом поновлення до державних закладів вищої освіти.

9.5.5. Заява про переведення або поновлення розглядається в університеті протягом двох тижнів, і заявникові повідомляються умови зарахування на навчання або причина відмови.

9.5.6. Ліквідація академічної різниці здійснюється, як правило, до початку навчальних занять. Максимально допустимий обсяг академічної різниці при поновленні, переведенні студента не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС (10 кредитів при зарахуванні на останній курс чи рік навчання).

9.5.7. Поновлення студентів на перший курс забороняється. Ректор Університету має право поновити на другий курс студентів, які були виключені з першого курсу, за умови ліквідації ними академічної заборгованості до початку навчальних занять.

Незначна заборгованість, як правило, ліквідується студентом при самостійному вивченні предметів та одержанні додаткових консультацій від викладачів із цього фаху, яких призначає декан за погодженням із завідувачами відповідних кафедр. За наявності значної заборгованості (більше 5 форм звітності) студент може поновитися на навчання на курс нижче.

9.6. Оформлення документів у випадку відрахування, поновлення, переведення

9.6.1. Студенту, який відрахований з Університету, видається академічна довідка встановленої форми, затверджена наказом МОН України від 12.05.2015 №525 (у редакції наказу МОН України від 22.06.2016 № 701) «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки», та оригінал документа про повну загальну середню освіту.

9.6.2. До особової справи студента вкладаються: копія академічної довідки, підписаної ректором і скріпленої гербовою печаткою, завірена деканом залікова книжка, студентський квиток, навчальна картка студента із зазначенням виконання студентом навчального плану, за підписом декана факультету, скріплена печаткою, індивідуальний план студента, обхідний лист.

9.6.3. Оформлення академічної довідки

Відомості про вивчені предмети та складені заліки й екзамени секретар деканату відповідного факультету вносить до академічної довідки окремо за кожний семестр.

Студенту, який навчався в декількох закладах вищої освіти, видається академічна довідка, до якої вносяться оцінки, одержані ним під час навчання в цих закладах освіти. У такому випадку до академічної довідки перед переліком дисциплін, складених в університеті, вносяться предмети, складені в інших закладах вищої освіти, та зазначаються назва цих закладів освіти.

Студентам, які вибули з першого курсу Університету і не склали екзаменів і заліків, видається академічна довідка із записом, що студент заліків та екзаменів не складав.

9.6.4. Реєстрація академічних довідок проводиться в навчально-методичному відділі у спеціальному журналі, до якого заносяться такі дані:

- порядковий реєстраційний номер;
- прізвище, ім'я, по батькові особи, яка одержала академічну довідку;
- номер академічної довідки;
- дата видачі;
- підпис особи, яка одержала довідку;
- підстава видачі академічної довідки.

9.6.5. Студенту, який поновлений в університеті, видається залікова книжка з проставленими перезарахованими дисциплінами з відповідними оцінками згідно академічної довідки.

До особової справи студента (переведеного з іншого закладу вищої освіти або поновленого) вкладаються: витяг із наказу про зарахування, заява, академічна довідка.

9.7. Порядок перезарахування заліків та екзаменів студентам

9.7.1. Порядок перезарахування заліків та екзаменів поширюється на студентів, які повертаються з академічних відпусток, поновлюються, переводяться з інших закладів вищої освіти, а також для студентів, які отримують другу вищу освіту або мають диплом про вищу освіту. Перезарахування дисциплін за результатами їх вивчення в інших закладах вищої освіти не зменшує відповідальності університету за рівень знань випускників з усіх дисциплін навчальних планів.

9.7.2. Перезарахування здійснюється тільки за наявності оригіналів академічних довідок, додатків до диплома (випісок із залікової книжки), навчальних карток студента, оформлених належним чином. Не допускається використовувати як підставу для перезарахування сертифікати про закінчення різних курсів.

9.7.3. Для студентів, що навчалися за навчальними планами, затвердженими до 1994 р. включно, перезарахування здійснюється шляхом зіставлення обсягу аудиторних годин, а починаючи з навчальних планів 1995 року – шляхом зіставлення загального обсягу годин, що включає час самостійної роботи.

9.7.4. Перезарахуванню підлягають тільки форми контролю, передбачені навчальним планом, не допускається перезарахування окремих розділів дисциплін, за якими навчальним планом не передбачені форми контролю.

9.7.5. Результати перезарахування оформлюються у відповідних відомостях і фіксуються в залікових книжках. Відомості з перезарахування зберігаються в особовій справі студента (підклеюються до навчальної картки).

9.7.6. Перезарахування дисциплін забезпечується деканом за таких умов:

- найменування дисциплін збігаються;
- дисципліна, що перезараховується, має обсяг не менший від обсягу вивченої дисципліни;

- чинна в університеті форма контролю не нижча за форму контролю дисципліни, що вивчалася.

В інших випадках декан (заступник декана) передає відомість із перерахування на відповідну кафедру для перерахування навчальної дисципліни.

За великої різниці обсягу навчального матеріалу перерахування не здійснюється.

9.7.7. Перерахування дисципліни або окремих форм контролю завідувачем кафедри здійснюється тільки за направленням декана (заступника декана). Декани й завідувачі кафедр можуть передоручити прийняття рішення про перерахування відповідно своїм заступникам або викладачам кафедри, але при цьому вони несуть повну відповідальність за правильність прийнятого рішення. Декани також несуть відповідальність за правильність документального оформлення перерахування дисципліни і збереження відповідної документації.

9.8. Академічна мобільність

9.8.1. **Академічна мобільність** – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Академічна мобільність передбачає участь студентів в освітньому процесі вищого навчального закладу (в Україні або за кордоном), проходження навчальної або виробничої практики, проведення наукових досліджень з можливістю перерахування в установленому порядку освоєних навчальних дисциплін, практик тощо.

9.8.2. Порядок здійснення академічної мобільності визначено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Примірного положення про академічну мобільність студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МОН України від 29.05.2013 №635, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12.08.2015 №579, цього Положення.

9.8.3. Академічна мобільність студентів здійснюється на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проєктів, укладення угод про співробітництво між іноземним закладом вищої освіти та університетом, між двома закладами вищої освіти України, між групою закладів вищої освіти різних країн за узгодженими та затвердженими в установленому порядку індивідуальними навчальними планами студентів та програмами навчальних дисциплін, а також може бути реалізоване вітчизняним учасником освітнього процесу з власної ініціативи, підтриманої ректоратом університету, у якому він постійно навчається або працює, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.

9.8.4. *За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на:*

- *зовнішню (міжнародну) академічну мобільність* – академічна мобільність, право на яку реалізується вітчизняними учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти (наукових установах)-партнерах поза межами України, а також

іноземними учасниками освітнього процесу у вітчизняних закладах вищої освіти (наукових установах); навчання, включаючи проходження практик, студентів Університету у закладах вищої освіти за кордоном протягом певного періоду;

- *внутрішня академічна мобільність* – академічна мобільність, право на яку реалізується вітчизняними учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти (наукових установах)-партнерах в межах України; навчання, включаючи проходження практик, студентів Університету в інших закладах вищої освіти України протягом певного періоду.

9.8.5. Основними видами академічної мобільності є:

- *ступенева мобільність* – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджується документом (документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше закладів вищої освіти;

- *кредитна мобільність* – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи), що будуть визнані у закладі вищої освіти постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного учасника освітнього процесу. При цьому загальний період навчання для таких учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінним.

9.8.6. Переважним способом здійснення академічної мобільності студентів є направлення їх до вищих закладів вищої освіти-партнерів для:

- навчання на основі двосторонніх або багатосторонніх угод між закладами вищої освіти-партнерами щодо програм академічної мобільності (без отримання другого документа про вищу освіту);

- навчання на основі двосторонніх або багатосторонніх угод між закладами вищої освіти-партнерами щодо програм академічної мобільності (з можливістю отримання двох документів про вищу освіту);

- проходження мовної практики;

- проходження навчальних та виробничих практик.

9.8.7. *Форми академічної мобільності*

Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, що здобувають освітні ступені бакалавра, магістра та доктора філософії у вітчизняних закладах вищої освіти, є:

- навчання за програмами академічної мобільності;

- мовне стажування;

- наукове стажування.

Формами академічної мобільності для осіб, що здобувають науковий ступінь доктора наук, науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу, є:

- участь у спільних проектах;

- викладання;

- наукове дослідження;

- наукове стажування;

- підвищення кваліфікації.

9.8.8. До участі у програмах академічної мобільності допускаються студенти з другого курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та другого (магістерського) рівня вищої освіти.

9.8.9. Відбір студентів для участі в програмах академічної мобільності здійснюється конкурсною комісією університету з урахуванням рейтингу успішності, участі в науковій роботі та знання іноземної мови.

Конкурсну комісію очолює ректор університету або проректор з науково-педагогічної роботи.

Склад конкурсної комісії визначає та затверджує ректор за умови обов'язкової участі в її роботі представників органів студентського самоврядування.

9.8.10. Етапи, тривалість та зміст навчання у вищих навчальних закладах-партнерах визначаються навчальними планами та графіками освітнього процесу, затвердженими у закладах вищої освіти-партнерах. Узгоджені навчальні плани та графіки освітнього процесу затверджуються керівниками закладів вищої освіти-партнерів.

При формуванні індивідуального навчального плану студента враховується фактичне виконання студентом індивідуальних навчальних планів поточного та попередніх навчальних років. Навчання за індивідуальним навчальним планом може здійснюватися із застосуванням технологій дистанційного навчання.

9.8.11. Особи, що уклали договори про навчання за програмою академічної мобільності, не відраховуються із складу здобувачів вищої освіти на період реалізації права на академічну мобільність та обліковуються в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

На час навчання у закладі вищої освіти-партнері студенту за його заявою надається академічна відпустка або індивідуальний план навчання, затверджений в установленому порядку.

За здобувачами вищої освіти на період навчання в іншому закладі вищої освіти (науковій установі)-партнері на території України чи поза її межами зберігаються відповідно до укладеного договору про академічну мобільність місце навчання та виплата стипендії згідно із законодавством протягом навчання, стажування чи провадження наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі)-партнері на території України чи поза її межами, якщо стипендія не передбачена умовами академічної мобільності.

9.8.12. Університет визнає еквівалентними та перераховує результати навчання студента у закладі вищої освіти-партнері.

9.8.13. Визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва з закладами вищої освіти-партнерами здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

9.8.14. Навчальні дисципліни та інші види навчальної діяльності зазначаються в індивідуальному навчальному плані студента.

9.8.15. Після повернення до університету, що направив на навчання, студент надає документ з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків студентів, завірених в установленому порядку у закладі вищої освіти-партнері.

Університет, що направив на навчання, в установленому порядку приймає рішення щодо поновлення студента на навчання після академічної відпустки, наданої для участі в програмі академічної мобільності студентів.

9.8.16. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін здійснюється на підставі наданого студентом документа з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків студентів, завіреного в установленому порядку у закладі вищої освіти-партнері.

Порівняння обсягу навчального навантаження під час здобуття вищої освіти в межах програми академічної мобільності повинне ґрунтуватися на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем вищої освіти у закладі вищої освіти-партнері, та результатів навчання, запланованих освітньою програмою закладу вищої освіти, у якому здобувач навчається на постійній основі.

Якщо здобувач вищої освіти під час перебування у закладі вищої освіти (науковій установі)-партнері, на базі якого реалізується право на академічну мобільність, не виконав програму навчання, затверджений індивідуальний навчальний план, то після повернення до Університету, у якому він навчається на постійній основі, йому може бути запропоновано індивідуальний графік ліквідації академічної заборгованості або повторний курс навчання за рахунок коштів фізичних чи юридичних осіб.

9.8.17. Академічна різниця нормативних та вибіркових навчальних дисциплін за індивідуальним навчальним планом студента визначається Університетом, але не повинна перевищувати 10 навчальних дисциплін. Порядок ліквідації академічної різниці визначається закладами вищої освіти-партнерами відповідно до законодавства.

9.8.18. Результати підсумкової атестації студентів у період навчання у вищому навчальному закладі-партнері представляються за шкалою, прийнятою у вищому навчальному закладі-партнері, і переводяться у шкалу, прийняту в Університеті.

9.8.19. Атестація студентів, які навчаються за програмою академічної мобільності, здійснюється у встановленому порядку.

9.8.20. Науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники Університету можуть реалізувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності. При цьому за зазначеними працівниками зберігається основне місце роботи в університеті до одного року. Оплата праці відповідно до законодавства за основним місцем роботи зберігається на строк до шести місяців, якщо вона не передбачена програмою академічної мобільності.

10. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

10.1. Учасниками освітнього процесу в Університеті є:

- 1) наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники;
- 2) здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в університеті;
- 3) фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах;
- 4) інші працівники університету.

10.2. Робочий час викладача

10.2.1. Робочий час викладача визначається обсягом його навчальних, методичних, наукових й організаційних обов'язків у поточному навчальному році, відображених в індивідуальному робочому плані. Тривалість робочого часу викладача з повним обсягом обов'язків становить не більше 1548 годин на навчальний рік при середньотижневій тривалості 36 годин, при цьому навчальне навантаження не перевищує 600 годин на ставку на навчальний рік.

10.2.2. Обсяг навчальних занять, доручених для проведення конкретному викладачеві, виражений в облікових (академічних) годинах, визначає навчальне навантаження викладача.

10.2.3. Види навчальних занять, що входять в обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача відповідно до його посади, встановлюються завідувачем кафедри з урахуванням наукового звання, ступеня, досвіду роботи викладача.

10.2.4. Мінімальний та максимальний обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача в межах його робочого часу встановлює університет з урахуванням виконання ним інших обов'язків (методичних, наукових, організаційних) і у порядку, передбаченому Статутом Університету та Колективним договором.

Норми обліку часу наукової, методичної, організаційної роботи визначаються університетом. Звіт про виконання запланованої наукової, методичної, організаційної роботи здійснюється викладачами на засіданні кафедри після завершення семестру.

Планування та облік навчальної методичної, наукової, організаційної роботи викладачів здійснюється відповідно до наказу МОН України «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» №450 від 07.08.2002.

Види навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлюються університетом за погодженням з виборними органами первинних організацій профспілки (профспілковим представником).

Види навчальних занять, що входять до обов'язкового обсягу навчального навантаження викладача відповідно до його посади, встановлюються кафедрою.

При складанні картки навчального навантаження викладача завідувач кафедри повинен враховувати особливості кожного виду роботи і забезпечувати оптимальне використання творчого потенціалу кожного науково-педагогічного працівника.

10.2.5. Мінімальний і максимальний обов'язковий обсяг навчального навантаження науково-педагогічних працівників університету в межах їх робочого часу встановлюється наказами ректора відповідно до чинного законодавства з урахуванням виконання викладачами інших обов'язків (методичних, наукових, організаційних) та у порядку, передбаченому Статутом університету і Колективним договором.

Персональна відповідальність за дотримання меж мінімального або максимального обов'язкового обсягу навчального навантаження науково-

педагогічних працівників кафедри покладається на деканів факультетів і завідувачів кафедр.

10.2.6. Норми часу для планування й обліку навчальної роботи науково-педагогічних працівників Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка на 2019-2020 н.р. (таблиця 6;7):

Таблиця 6

НОРМИ ЧАСУ

для планування навчальної роботи у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2019-2020 навч. рік

№ з/п	Назва виду навчальної роботи	Норма часу (у годинах)	Примітки
1.	Читання лекцій	- 1 година за одну академічну годину	
2.	Проведення практичних, семінарських занять	- 1 година на академічну групу за одну академічну годину	
3.	Проведення лабораторних занять	- 1 година за одну академічну годину (на підгрупу)	
4.	Проведення індивідуальних занять (на спеціальностях мистецького профілю і фізичного виховання та спорту)	- 1 година на 1 студента за одну академічну годину.	Визначаються навчальним та робочим навчальним планом. Виставляються у розкладі індивідуальних занять.
5.	Проведення консультацій з навчальних дисциплін протягом семестру: - для денної форми навчання (I, II курси 1-го бакалаврського, 2-го (магістерського) рівня вищої освіти): - для денної форми навчання (III, IV курси): - для заочної форми	- до 4% від загального обсягу навчального часу відведеного на вивчення навчальної дисципліни - 4% від загального обсягу навчального часу відведеного на вивчення навчальної дисципліни; - контактні консультації згідно навчального плану; - для студентів I, II курсів 1-го (бакалаврського) та 2-го (магістерського) рівня вищої освіти фіз.-мат. та природничо-географ. ф-тів для проведення консультацій передбачається 8% від заг. обсягу навчального часу, відведеного на вивчення фахової навчальної дисципліни; - до 4% від загального	Визначаються навчальним та робочим навчальним планом. Виставляються у розкладі занять. Визначаються навчальним та робочим навчальним планом. Виставляються у розкладі занять під час сесій.

№ з/п	Назва виду навчальної роботи	Норма часу (у годинах)	Примітки
	навчання:	обсягу навчального часу відведеного на вивчення навчальної дисципліни	
6.	Проведення поточного контролю з навчальних дисциплін протягом семестру	0,1 год. на 1 студента на 1 кредит	Форми поточного контролю визначаються робочою програмою дисципліни
7.	Проведення екзаменаційних консультацій: - семестровий екзамен - державний екзамен	- 2 години на потік; - 2 години на потік з кожної навчальної дисципліни, що входить до програми державного екзамену	
8.	Проведення заліку: - для заочної форми навчання:	- 0,25 год. на студента	
9.	Проведення семестрових екзаменів:	- 0,33 години на одного студента незалежно від форми проведення екзамену	Форма проведення екзамену визначається кафедрою та фіксується в робочій навчальній програмі дисципліни
10.	Керівництво навчальними практиками (крім польових) Керівництво польовими навчальними практиками (в т.ч. технологічними практиками, які проходять в майстернях університету (або за його межами)	- 0,25 год. на студента – загальне керівництво навчальною практикою на весь термін практики; - 0,25 год. на студента – для приймання (захисту) звіту за практику - 6 годин для кожного викладача, за один робочий день.	Кількість викладачів не більше двох на академічну групу (1 викладач на 12-15 студентів)
10.	Керівництво виробничою практикою	Норми часу визначаються нормативними документами з організації практики	Див. п.8.19 даного Положення
11.	Керівництво і приймання (захист) курсових робіт із фахових навчальних дисциплін (для студентів денної та заочної форм навчання)	- до 3 годин на курсову роботу, у тому числі 0,33 години кожному членові комісії на проведення захисту	Кількість членів комісії – не більше трьох осіб. За одним керівником закріплюється не більше 15 курсових робіт
12.	Керівництво, консультування, рецензування та проведення захисту дипломних		

№ з/п	Назва виду навчальної роботи	Норма часу (у годинах)	Примітки
	(кваліфікаційних) робіт: - ОР «Бакалавр» - ОР «Магістр»	- до 20 годин керівнику і консультантам; - по 0,50 години голові та кожному членові ЕК; - 2 години рецензенту; - до 30 годин керівнику і консультантам; - по 0,50 години голові та кожному членові ЕК; 3 години рецензентам	Кількість членів комісії – три особи. За одним керівником закріплюється до восьми кваліфікаційних робіт. Кількість членів комісії – не більше чотирьох осіб. За одним керівником закріплюється до п'яти кваліфікаційних робіт
13.	Проведення державних екзаменів: - в усній формі - в письмовій формі - в тестовій формі	0,50 год. на одного студента голові та кожному членові ЕК; 2 год. – виконання; 0,25 год. на одного студента голові та кожному членові ЕК; 1 год. – виконання; 0,25 год. на одного студента голові та кожному членові ЕК	Не більше шести годин на день кожному члену ЕК

Примітка:

- оформлені (як правило, в період екзаменаційної сесії денної або заочної форми навчання) в установленому порядку таблиці на оплату роботи викладачів, які працюють на умовах погодинної оплати здаються у навчально-методичний відділ не пізніше 5 числа наступного місяця після відповідно проведених занять, консультацій, складання екстернами екзаменів тощо. Відповідальність за відповідність записів викладача фактично виконаній роботі несе завідувач кафедри та декан.

Табл. 7

**НОРМИ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ
професорсько-викладацького складу Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка на 2019-2020 н.р.**

Посада	Науковий ступінь	Максимальне навчальне навантаження	Середнє аудиторне навантаження	
Зав. кафедрою (професор)	доктор наук/ кандидат наук	500	180	
Зав. кафедрою (доцент)	доктор наук/ кандидат наук	500	200	
Професор (атест.)	доктор наук	600	180	
Професор (атест.)	кандидат наук	600	200	
Професор (атест.)	без ступеня	600	220	
Професор (обраний)	кандидат наук	600	220	
НПП, на	доцент (атест.)	кандидат наук	600	200

яких покладено обов'язки заступника декана	ст. викладач	кандидат наук	600	240
	ст. викладач	без ступеня	600	260
Доцент (атест.)		доктор наук	600	200
Доцент (атест.)		кандидат наук	600	240
Доцент (обраний)		кандидат наук	600	260
Доцент (атест.)		без ступеня	600	280
Ст. викладач		кандидат наук	600	300
Ст. викладач		без ступеня	600	320
Викладач		без ступеня	600	340
Асистент		без ступеня	600	360

Примітки

1. Для виконання обов'язків відповідального секретаря приймальної комісії відводиться 200 год., що є еквівалентним 0,3 ставки штатної посади.
2. Для виконання обов'язків секретаря вченої ради університету відводиться 100 год., що є еквівалентним 0,15 ставки штатної посади.
3. Зменшення навантаження відповідальним працівникам на виконання дод. обов'язків відбувається лише в межах ставки, а додаткове навантаження обчислюється за основною шкалою.
4. Кількість лекційних годин на одного викладача не може перевищувати 250 год. на рік.
5. Завідувач кафедр погоджує розподіл навчального навантаження (ставок) з науково-педагогічними працівниками, навчально-методичним відділом.
6. Розподіл навантаження (ставок) затверджується на засіданні кафедри, підписується викладачем, профгрупоргом кафедри, зав. кафедри.
7. За відсутності забезпечення кожного члена кафедри повною ставкою завідувач кафедри не може мати сумарно більше ставки по університету.
8. Навчальне навантаження ректора, проректорів, деканів може бути переведено на погодинну форму оплати згідно штатного розпису та чинного законодавства.

10.2.7. Навчальне навантаження викладача фіксується в картці навантаження та в індивідуальному плані роботи викладача в розділі «Навчальна робота».

Картка навантаження складається також на концертмейстерів, навчальне навантаження яких становить 600 годин на рік, акомпаніаторів, навантаження яких становить 900 годин на рік, та на завідувачів лабораторій, завідувачів майстерень, які виконують навчальне навантаження.

Картка навантаження викладача складається з урахуванням відповідності ліцензійним вимогам.

10.2.8. Порядок встановлення навантаження:

- картки навантаження, у тому числі для погодинної оплати, погоджується з викладачем, затверджуються на засіданні кафедри, підписуються завідувачем і погоджуються з головою профбюро кафедри, деканом, завідувачем навчально-методичного відділу до початку щорічної основної відпустки викладача;

- у разі непогодження:

з викладачем – питання навантаження розглядається на засіданні кафедри в присутності голови профбюро кафедри;

з навчально-методичним відділом – картка з відповідною мотивацією повертається на повторний розгляд на засіданні кафедри;

- зменшення навантаження відповідальним працівникам відбувається лише в межах ставки, а додаткове навантаження обчислюється за основною шкалою.

Зміни в обов'язковому навчальному навантаженні викладача протягом року вносяться в картку навантаження.

Облік виконання навчального навантаження здійснюється окремо (основне, за сумісництвом і суміщенням, погодинне).

Інші види навантаження викладача (організаційна, наукова, методична робота) плануються відповідно до норм часу, затверджених Вченою радою університету (додаток до Положення). Звіт про виконання інших видів навантаження подається викладачем завідувачу кафедри один раз на семестр.

Графік робочого часу викладача визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних заходів та іншими видами робіт, передбаченими карткою навчального навантаження та індивідуальним планом роботи викладача з інших видів діяльності. Кожен викладач у перший тиждень семестру узгоджує в деканаті факультету свій розклад на семестр.

Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого йому графіка робочого часу. Викладач не може:

- змінювати на свій розсуд розклад занять, консультацій, графік роботи;
- подовжувати або скорочувати тривалість занять і перерв між ними;
- передоручати виконання трудових обов'язків.

Забороняється відволікати викладачів від проведення навчальних занять та контрольних заходів, передбачених розкладом.

10.2.9. Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором (контрактом), може здійснюватися лише за їх згоди або у випадках, передбачених чинним законодавством України.

10.2.10. У разі виробничої необхідності викладач може бути залучений до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження, визначений індивідуальним робочим планом, у межах свого робочого часу.

10.3. Навчальний час здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в університеті

10.3.1. Навчальний час осіб, які навчаються в університеті, визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення програми підготовки на відповідному освітньому рівні.

10.3.2. Обліковими одиницями навчального часу студента є кредит ЄКТС, академічна година, навчальні день, тиждень, семестр, курс, рік.

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить в Університеті 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин.

Навчальний день – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин.

Навчальний тиждень – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 45 академічних годин (1,5 кредити ЄКТС).

Навчальний семестр – складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

Навчальний курс – завершений період навчання студента протягом навчального року. Тривалість перебування студента на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул. Початок і закінчення навчання студента на конкретному курсі оформлюються відповідними розпорядженнями декана факультету.

10.3.3. Навчальний рік триває 10-12 місяців, розпочинається, як правило, 1 вересня і для студентів складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, екзаменаційних сесій, вихідних, святкових і канікулярних днів.

Тривалість навчального року складає 52 тижні, з яких не менше 8 тижнів становить сумарна тривалість канікул (крім випускного курсу).

Навчальні дні та їх тривалість визначаються річним графіком навчального процесу. Зазначений графік складається на навчальний рік з урахуванням перенесень робочих та вихідних днів, погоджується і затверджується ректором Університету.

10.3.4. Навантаження студента з дисципліни впродовж періоду навчання складається з контактних годин (аудиторні (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять), консультацій), самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для навчальних дисциплін.

Навчальні заняття в Університеті тривають дві академічні години (1½ астрономічних години) та проводяться за розкладом. Розклад має забезпечити виконання навчального плану в повному обсязі щодо навчальних занять.

Розклад занять складається у точній відповідності до затверджених робочих навчальних планів на цей навчальний рік та не може змінюватись упродовж семестру. Зміни до розкладу можуть вноситись у виняткових випадках із виробничої необхідності.

10.3.5. Навчальні заняття у розкладі розміщуються по дням тижня так, щоб забезпечувався рівномірний розподіл самостійної роботи студентів над навчальним матеріалом. Не дозволяється займати навчальний день лише лекційними або практичними заняттями.

На організацію навчальних занять з фізичного виховання (як позакредитної дисципліни) відводиться 2 години на тиждень на 1-2 курсі. Заняття з фізичного виховання відбуваються у вигляді гуртків і секцій. Передбачено проведення підсумкового контролю у формі заліку у 2 та 4 семестрі.

10.3.6. Максимальне тижневе аудиторне навантаження не повинно перевищувати: для студентів освітнього рівня «Бакалавр» – 30 годин, «Магістр» – 18 годин.

Тижневий бюджет часу на виконання індивідуального навчального плану становить 45 академічних годин. З урахуванням тривалості теоретичного навчання, обов'язкової практичної підготовки, семестрового контролю та виконання індивідуальних завдань в 40 тижнів на рік річний бюджет часу студента складає $45 \times 40 = 1800$ годин.

10.3.7. З проектом розкладу викладачі та студенти повинні бути ознайомлені не пізніше, ніж за 10 днів до початку занять. Розклад щосеместрово затверджується проректором, який відповідає за навчальну роботу.

10.3.8. Відвідування навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для студентів. У випадку хвороби студента в академічному журналі проставляються пропуски з поважної причини, а після виписки протягом 3-х днів в деканат подається довідка, завірена в установленому порядку.

Забороняється відволікати студентів від участі в навчальних заняттях та контрольних заходах, встановлених розкладом, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

11. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО ПОЛОЖЕННЯ

11.1. Це Положення є обов'язковим до виконання всіма учасниками освітнього процесу у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка.

11.2. Зміни та доповнення до цього Положення з урахуванням пропозицій деканатів, кафедр вносить лише вчена рада університету за поданням проректора з науково-педагогічної роботи, який відповідає за організацію освітнього процесу в Університеті.

Зміни та доповнення до Положення в межах чинного законодавства та відповідних нормативних документів розробляються на підставі аналізу результатів роботи за навчальний рік.

11.3. Положення запроваджується в дію з моменту затвердження наказом ректора Університету.

Додаток 1

Перелік основних видів наукової роботи науково-педагогічних працівників Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

№ з/п	Назва виду роботи	Норми часу	Форма звітності
1	Участь у міжнародних програмах на проведення в Університеті наукових досліджень з отримання гранту: - керівник НДР за міжнародною програмою; - виконавець окремих розділів НДР за міжнародною програмою; - керівник НДР за державною програмою; - виконавець окремих розділів державної	до 150 год. до 80 год. до 100 год. до 60 год. до 100 год.	Звіти*

	НДР; - керівник НДР за госпдоговірною тематикою; -виконавець окремих розділів НДР; -керівник та виконавець НДР за індивідуальною тематикою	до 50 год. до 40 год.	
2	Участь у роботі експертних комісій з надання премій ВРУ, Президента України, КМУ	100 год.	Протокол засідання комісії*
3	Заявка на винахід та корисну модель: опис винаходу, формула винаходу; заява, реферат винаходу	100 год.	Довідки, патенти, авторські свідоцтва
4	Експертиза навчальної літератури для вищої школи, що надійшла з МОН на закрити експертизу	50 год.	Експертний висновок*
5	Наукове редагування книги, що зазначається у бібліографічних даних видання у формі «За редакцією ...»	30 год. за 40 тис. друк. знаків	Видана книга із зазначенням редактора
6	Наукове редагування збірників, журналів	30 год. за 40 тис. друкованих знаків	Виданий журнал, збірник із зазначенням редактора
7	Робота в редакційних колегіях: - голова редколегії - відповідальний секретар - технічний секретар	За 1 випуск: 20 год. 10 год. 10 год.	Склад редакційної колегії, затверджений вченою радою
8	Підготовка та подання на конкурс проекту: - міжнародний - держбюджетний/госпрозрахунковий - індивідуальні теми	150 год. (на групу) 100 год. (на групу) 75 год.	Мандат або номер реєстрації проекту
9	Підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, словник, довідник, монографія	70 год. за 40 тис. друк. знаків	Екземпляр видання (зараховується після друку)
10	Навчальне видання, де зазначається у бібліографічних даних «Укладач»	20 год. за 40 тис. друкованих знаків	Екземпляр видання (зараховується після друку)
11	Наукова стаття: - у фахових науково-метричних журналах (з імпаکت-фактором); - у міжнародних фахових журналах; - у фахових виданнях; - у збірниках наукових праць; - в інших виданнях	За 40 тис. друк. знаків: 80 год. 70 год. 60 год. 50 год. 30 год.	Екземпляр видання (зараховується після друку)

12	Перевидання монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників	10 год. за 40 тис. друкованих знаків	Екземпляр видання (зараховується після друку)
13	Підготовка доповіді на конференція, симпозіумах, семінарах: - міжнародних; - всеукраїнських; - інших.	За 40 тис. друк. знаків: 15 год. 10 год. 5 год.	Програма, матеріали конференції...
14	Участь у конференціях, наукових семінарах, круглих столах	6 год. за один день роботи	Програма, матеріали конференції...
15	Керівництво науковою роботою аспірантів, докторантів, здобувачів (закріплених за науковим керівником наказом по університету)	50 год. за аспіранта (не більше 5 аспірантів)	Наказ про затвердження наукового керівника, звіти про виконання*
16	Опонування дисертацій: - докторських; - кандидатських	100 год. 50 год.	Лист-клопотання голови спецради*
17	Рецензування, експертна оцінка: - дисертацій; - монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників, - фахових публікацій (статей) - кваліфікаційних робіт	50 год. за 1 дисертацію 10 год. за 1 сторінку тексту рецензії 3 год.и за 1 рецензію 10 год. за 1 роботу	Тексти рецензій (зараховується після видання рецензованих робіт, після захисту дисертацій, кваліфікаційних робіт)*
	Підготовка дисертації: - докторська; - кандидатська	500 год. за 1 н.р. протягом 4 років 300 год. за 1 н.р. протягом 3 років	Висновок вченої ради та щорічний звіт на кафедрі**
18	Захист дисертації - докторської - кандидатської	200 год. за фактом захисту 100 год. за фактом захисту	Витяг з рішення спеціалізованої ради
19	Підготовка і складання: - кандидатського іспиту зі спеціальності; - кандидатського іспиту не зі спеціальності	90 год. за 1 екзамен 80 год. за 1 екзамен	Складання іспиту**
20	Відгук на автореферат дисертації: - кандидатської; - докторської.	10 год. за один відзив 20 год. за один відзив	Тексти відзивів, завірені відділом кадрів

21	Керівництво науковою роботою студентів з підготовкою: - до II туру Всеукраїнської олімпіади; - до I туру Всеукраїнської олімпіади; - наукової статті; - заявки на винахід; - авторське право - роботи на конкурс; - доповіді на конференцію	50 год. за 1 студента 20 год. за 1 студента; 10 год. за 1 статтю 30 год. за одну заявку 15 год. за 1 заявку 50 год. за одну роботу 5 год. за одну доповідь	Звіт на кафедрі
21	Популяризація науки (публікація виступів, у тому числі в ЗМІ, що містять результати наукової роботи; проведення майстер-класів; публікації в мережі Інтернет; керівництво організаціями творчих спілок тощо)	10 год. за 1 вид	Матеріали ЗМІ
22	Підготовка спортсменів вищої кваліфікації: - майстрів спорту - кандидатів у майстри спорту	50 год. 20 год.	Посвідчення
23	Підготовка лауреатів мистецьких конкурсів: - міжнародних - всеукраїнських	50 год. 20 год.	Грамоти, дипломи

*** Використовується за умови, що здобувач не навчається в очній докторантурі, аспірантурі*

Додаток 2

Перелік основних видів методичної роботи науково-педагогічних працівників Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

№ з/п	Назва виду роботи	Норми часу	Форма звітності
1	Підготовка конспектів лекцій з дисциплін, які раніше не викладалися	20 год. на 1 лекцію (18 тис. друк. знаків)	Конспекти лекцій (обсягом не менше 18 тис. друк. знаків) зберігаються на кафедрі або розміщені на сайті університету (Moodle.ЦДПУ, Вікі.ЦДПУ)
2	Оновлення конспектів лекцій з дисциплін, які раніше викладалися	2-5 год. на 1 лекцію	
3	Підготовка методичних матеріалів до семінарських, практичних	3 год. на одне заняття	Всі методичні матеріали входять до НМК з дисципліни, який затверджується на
4	Розробка нових лабораторних робіт	5 год. на одну роботу	

5	Розробка тематики та методичних матеріалів до курсових робіт	10 год. на дисципліну (відповідно до навчального плану)	засіданні кафедри
6	Підготовка методичних матеріалів для забезпечення СРС	0,5 год. на 1 годину СРС	
7	Оновлення навчально-методичного комплексу з дисципліни	0,1 год. на 1 годину навч. дисципліни	
8	Рецензування навчально-методичних матеріалів	1 год. на обсяг 10 тис. знаків	Рецензія зберігається на кафедрі разом із рецензованими матеріалами
9	Підготовка програм та методичних матеріалів практик, практикумів	0,25 год. на 1 годину практики	Програма та методичні матеріали практики затверджується на засіданні кафедри
10	Оновлення програм та методичних матеріалів практик, практикумів	0,1 год. на 1 годину практики	Затверджується на засіданні кафедри
11	Підготовка звіту про результати педагогічної практики: - для факультетського керівника - для методистів за дисциплінами	6 год. на звіт 0,1 год. на студента	Звіт подається до навчально-методичного відділу Звіт подається факультетському керівнику
12	Розробка методичних рекомендацій до кваліфікаційних робіт (для спеціальності)	6 год. на групу розробників	Затверджуються на засіданні кафедри
13	Розробка проблематики кваліфікаційних робіт	1 год. на 1 роботу	Затверджується на засіданні кафедри
14	Участь у розробці стандартів вищої освіти та освітніх програм	100 год. на групу розробників	Затверджені документи в установленому порядку
15	Розробка навчального плану	40 год. на групу розробників	Затверджується вченою радою університету
16	Розробка навчальних програм	0,2 год. на 1 годину навч. дисципліни	Затверджується на засіданні кафедри
17	Розробка навчальних програм авторських навчальних курсів	0,25 год. на 1 годину навч. дисципліни	Затверджується на засіданні кафедри
18	Розробка робочих навчальних програм	0,2 год. на 1 годину навч. дисципліни	Затверджується на засіданні кафедри
19	Оновлення робочих навчальних програм	0,1 год. на 1 годину навч. дисципліни	Затверджується на засіданні кафедри
20	Розробка електронних навчальних курсів із застосуванням комп'ютерних технологій	2 год. на 1 годину навч. дисципліни	Розміщується на сайті університету (Moodle.ІДПУ) або зберігається на кафедрі у вигляді електронного посібника

21	Оновлення електронних навчальних курсів із застосуванням комп'ютерних технологій	1 год. на 1 годину навчальної дисципліни	Розміщується на сайті університету (Moodle.ЦДПУ) або зберігається на кафедрі у вигляді електронного посібника
22	Розробка програм державної атестації	6 год. на групу розробників	Затверджується на засіданні кафедри
23	Розробка програм та екзаменаційних завдань вступних випробувань	8 год. на групу розробників	Затверджується на засіданні кафедри
24	Складання екзаменаційних білетів; завдань для проведення поточного та підсумкового контролю; завдань для проведення тестового контролю	0,1 год. на 1 годину навч. дисципліни	Зберігаються на кафедрі
25	Розробка екзаменаційних завдань до атестації	0,1 год. на 1 завдання	Затверджується на засіданні кафедри
26	Підготовка звітів за результатами атестації: - голова ЕК - екзаменатор	6 год. 2 год.	Подається до навчально-методичного відділу, архіву Подається голові ЕК
27	Розробка наочних навчальних посібників (схем, діаграм, стендів, тощо)	нормативи встановлює кафедра	Зберігаються на кафедрі
28	Розробка електронних презентацій	1 год. за 5-10 слайдів (нормативи встановлює кафедра)	Зберігаються на кафедрі
29	Розробка і впровадження інноваційних технологій навчання	20 год.	Опис інновацій затверджується на засіданні кафедри
30	Відвідування і обговорення навчальних занять, які проводяться іншими викладачами	3 год. на 1 заняття (норматив – 4 заняття на н.р.)	Реєстрація у журналі взаємовідвідувань занять
31	Підготовка до проведення лекцій, практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять: - для занять з курсу, що викладається вперше; - для занять з курсу, що раніше викладався	0,5 год. на 1 год. аудиторних занять; 0,2 год. на 1 год. аудиторних занять	-
32	Підготовка концертних програм, художніх виставок, мистецьких акцій, спортивних заходів, які проводяться підрозділами університету: - міжнародних - всеукраїнських - регіональних, університетських	50 год. 30 год. 20 год.	Інформація у програмах заходів
33	Участь у журі конкурсів, суддівських колегіях тощо	За фактичними витратами часу	Наказ МОН або наказ по університету
34	Контрольні відвідування навчальних занять завідувачем кафедри	20 год. на рік	Фіксація у журналі контролю завідувача кафедри

Додаток 3

Перелік основних видів організаційної роботи науково-педагогічних працівників Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

№ з/п	Назва виду роботи	Норми часу	Форма звітності
1	Робота в науково-методичних комісіях МОН	За фактичними витратами часу	Наказ МОН*
2	Робота в експертних комісіях МОН	За фактичними витратами часу	Наказ МОН*
3	Участь у роботі Державної інспекції вищих навчальних закладів	За фактичними витратами часу	Наказ МОН*
4	Робота в спеціалізованих радах із захисту дисертацій (голова, заступник голови, секретар)	2 год. на 1 здобувача	Наказ про склад спецради*
5	Підготовка матеріалів справи (для всіх членів робочої групи): - ліцензування - перерозподіл ліцензованого обсягу - акредитації	100 год. 40 год. 100 год.	Матеріали справи
6	Організація та проведення наукових конференцій, симпозіумів, семінарів (для всіх членів оргкомітету): - міжнародних - всеукраїнських - регіональних, університетських	70 год. 50 год. 20 год.	Програма конференції та підсумкова інформація на сайті університету
7	Організація та проведення (для всіх членів оргкомітету) інтернетконференцій: - міжнародних - всеукраїнських	50 год. 30 год.	Програма конференції та підсумкова інформація на сайті університету
8	Робота з підготовки до видання наукових і науково-методичних збірників (для всіх членів редколегії)	60 год. за 30 д.а.	Інформація у виданні
9	Керівництво науково-методичним семінаром, методичною комісією кафедри, методичною радою факультету, участь у роботі методичної ради університету (на кожен вид роботи)	30 год. на рік	Відмітка про виконання плану роботи
10	Участь у роботі вченої ради університету, вченої ради факультету, методичної комісії кафедри, методичної ради факультету, засіданні кафедри (на кожен вид роботи)	20 год. на рік	Відмітка про виконання плану роботи
11	Виконання обов'язків куратора (наставника) академічної групи: - 1 курс 1-й (бакалаврський) рівень вищої освіти;	80 год. на рік + 2 год. на студента x н.р.	Журнал куратора

	- 2-4 курси 1-й (бакалаврський) рівень вищої освіти, 1-2 курс 2-й (магістерський) рівень вищої освіти; - виконання обов'язків особи, яка здійснює супровід осіб з інвалідністю, осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	20 год. на рік + 1 год. на студента x н.р. 100 год. на рік	
12	Виконання обов'язків куратора ЄКТС	4 год. на студента на н.р.	Журнал куратора ЄКТС
13	Керівництво студентським науковим гуртком, проблемною групою	40 год. на рік	Відмітка про виконання плану роботи
14	Участь у профорієнтаційній роботі та іміджевих заходах Університету	За фактичними витратами часу	Звіт на засіданні кафедри та підсумкова інформація на сайті університету
15	Організація студентських олімпіад - всеукраїнських - університетських	50 год. 20 год.	Наказ МОН або наказ по університету
16	Участь у журі студентських і учнівських олімпіад	За фактичними витратами часу	Наказ МОН або наказ по університету
17	Участь в організації та проведенні позанавчальних культурно-спортивних, просвітницьких, мистецьких заходів	20 год. на 1 захід (на оргкомітет)	Звіт на засіданні кафедри та підсумкова інформація на сайті університету
18	Участь у роботі журі конкурсів, премій тощо	За фактичними витратами часу	Наказ МОН або наказ по університету
19	Виконання обов'язків секретаря вченої ради - факультету, - кафедри	40 год. на рік 30 год. на рік	Протоколи засідань
20	Робота у конкурсних комісіях університету	До 10 год. на рік (для кожного члена комісії)	Наказ по університету
21	Розробка та супровід сайту структурного підрозділу (факультету, кафедри)	30 год. на рік	Сайт
22	Робота з навчальною документацією (журнали академгруп, відомості тощо)	3 год. на акадгрупу на навчальну дисципліну	Навчальна документація
23	Підвищення кваліфікації (стажування)	108 год. на рік (1 раз на 5 років)	Звіт про підвищення кваліфікації, наказ по університету

24	Участь у роботі тимчасових комісій університету (з перевірки факультетів, проведення РКР тощо)	До 10 год. на кожную комісію на навч. рік	Звіт про виконання доручення, відомості зрізів знань тощо
25	Організація виховної роботи зі студентами під час польової практики (за умови виїзду за межі м. Кропивницький)	10 год. на день	Звіт на засіданні кафедри
26	Робота з організаційною документацією викладача (картки виконання навантаження, звіти тощо)	10 год. на рік	Документація
27	Участь у профспілковій роботі	80 год. на рік (для виборних посад)	Згідно ЗУ «Про професійні спілки»
28	Участь у діяльності громадських організацій, що діють на базі Університету	80 год. на рік (для виборних посад)	Звіт на засіданні кафедри
29	Організація роботи юридичної клініки	За фактичними витратами часу	Журнал обліку роботи
30	Участь у роботі психологічної клініки	За фактичними витратами часу	Журнал обліку роботи

** Використовується за умови, що такий вид роботи виконується на громадських засадах*

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	5
3. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ.....	8
4. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС.....	10
5. ФОРМИ НАВЧАННЯ І ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	14
6. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	19
7. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	31
8. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА.....	38
9. ПЕРЕВЕДЕННЯ, ВІДРАХУВАННЯ, ПОВТОРНЕ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ.....	48
10. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	58
11. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО ПОЛОЖЕННЯ.....	66
<i>Додаток 1</i> Перелік основних видів наукової роботи науково-педагогічних працівників Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.....	66
<i>Додаток 2</i> Перелік основних видів методичної роботи науково-педагогічних працівників Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.....	69
<i>Додаток 3</i> Перелік основних видів організаційної роботи науково-педагогічних працівників Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.....	72

Положення

про організацію освітнього процесу в
Центральноукраїнському державному педагогічному університеті
імені Володимира Винниченка
на 2019-2020 навчальний рік

СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ,
ВИГОТІВНИКІВ І РОСПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ
Серія ДК №1537 від 22.10.2003 р.

Підп. до друку 01.09.2019. Формат 60×84¹/16. Папір газет.
Друк різнограф. Ум. др. арк. 4,66. Тираж 100. Зам. № 9170_5.

РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ
Центральноукраїнський державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
25006, Кропивницький, вул. Шевченка, 1
Тел.: (0522) 24- 59- 84.
Факс.: (0522) 24- 85- 44.
E-Mail: mails@kspu.kr.ua

